

איגרת ספרי חסידות

באר

מקדושים

נשא

מקדושים

מערכת 'פאר מקדושים'

ראש המערכת

הגה"ח מוהר"ר ישראל מנחם אלתר שליט"א

עורך ראשי

הרב משה יהודה קרול

עורך אחראי

הרב טוביה פריינד

חברי ועדת היגוי

הגה"ח רבי יחיאל בויס שליט"א

הגה"ח רבי יוחנן גורארי שליט"א

הגה"ח רבי אברהם צבי דירנפלד שליט"א

הגה"ח רבי מנחם מענדל ויזניצער שליט"א

הגה"ח רבי יעקב דוד וינטרוב שליט"א

הגה"ח רבי יצחק ישעיה וייס שליט"א

הגה"ח רבי דוד אברהם מנדלבוים שליט"א

הגה"ח רבי אביגדור מאיר רובינשטיין שליט"א

הגה"ח רבי אברהם מרדכי רושצקי שליט"א

חברי המערכת

הרב דוד סלאנים	הרב חנוך מאיר בינקה
הרב שמחה בונים סלוד	הרב שמחה בונים בויס
הרב ישראל נחום צימרמן	הרב יהושע מנחם בלושטיין
הרב אברהם מרדכי קוזק	הרב אברהם מרדכי ברלינר
הרב יחיאל פנחס קופרברג	הרב משה אריה גומבו
הרב משה יוסף קמינר	הרב שמואל יעקב גליקסברג
הרב יהודה אריה קמפינסקי	הרב יהודה אריה ליב היינה
הרב שמחה בונים קמפינסקי	הרב דוב היישריק
הרב ישראל קרול	הרב אליעזר וינגוט
הרב נחמיה קרול	הרב משה וקסלמן
הרב אברהם שטייר	הרב ישראל טורובר
הרב אליהו אברהם שטרן	הרב מאיר מונטג
הרב שמואל יוסף שטרן	הרב שמחה בונים מורגנשטרן
הרב דוב בער שלמה שפירא	הרב שמחה בונים נאגל
הרב ישראל אליהו שפירא	הרב ישראל סגל

במהדורה זו של 'פאר מקדושים' הושקעה גיעה גדולה ודמים מרובים, תרתי משמע, כדי שהספר יהיה בפאר והדר, נקי ומנופה מכל שגיאה וטעות. לכן על פי דין תורה ולהבדיל ע"פ החוק הבינלאומי אוסרים אנו בכל תוקף כל אופן של הדפסה, צילום והעתקה בלי רשות מפורשת בכתב של המערכת.

ובזה בקשתנו מכל הלומדים והמעיינים, שבאם ימצאו טעות, יואילו בטובם להודיענו, כדי שבעז"ה יתוקן הדבר במהדורות הבאות ובזה יזכו את הרבים ושכרם מרובה מן השמים.

הוצאה לאור ע"י:

'פאר מקדושים'

רח' האדמו"ר מרוז'ין 13, בני ברק

טל: 03-6167334

פקס: 03-5705642

Peer Mikdoshim

13 Ha'admor me'ruzin

Bnei Brak E. Israel

Tel: 972-3-6167334

Fax: 972-3-5705642

6167334@gmail.com

Copyright

כל הזכויות שמורות

ל'אוצר ערכי החסידות'
ע"ר - 580544427 בני ברק

סדר ועימוד:

ישראל רוזן 3136137-053

כריכה ושערים:

שילוב 7680880-052

סֵפֶר
דָּגַל מַחֲנֵה
אֶפְרַיִם

פרשת נשא

עניות דעתי רמז נכון, כי ידוע זה שפמה
בחינות יש בעניני עבודה, א' הוא עבודת
תפלה, כמו שדרשו חז"ל (תענית ב.)
'איזהו עבודה שבלב זו תפלה, ואותם
המקשים את השכינה כביכול בקשוטי
פלה בתורה שבעל פה גם כן נקראים
בעלי עבודה, והעוסקים בסודות התורה
הם נקראים גם כן בעלי עבודה, והם
מחצדי חקלא, וכל אחד מאלו פועל
צדק נקרא, כי כל אלו הם העוסקים
בשכינה כביכול ברוך הוא באיזה מדה
שהם עוסקים בה, פי מלכותה בכל
משלה, ונקראת בכל פעם בשם הפועלת
בו, דרך משל, לפעמים נקראת פלה,^ה
ולפעמים שדה וקרא, ולפעמים נקראת
שושנה,^ה ודבר זה גלוי לבעלי הדעת בכל
מקום ומקום לידע באיזה שם להקרא
אותה ליחודא שם. וידוע שיש שושבינא
דמלכא ושושבינא דמטרוניא:

ובשמת תפקדו את פלי משמרת
משאם. יש להעיר בזה
השנוי, שבכלם לא נאמר זה כי אם בבני
מררי. ויש לפרש בזה הטעם לפי עניות
דעתי, כי הנה ידוע (סוטה לה.) ד'ארון נשא
את נושאיו, והינו לגדל האור הרוחני
שהיה בו, ואף בדבר גשמי לא היו יכולים
לסבל לשאת אותו, כי אם משום הרוחניות
שבו. והנה בבני מררי היה המשא
שבכלם ועל כן צוה השם יתברך 'ובשמת
תפקדו את פלי משמרת משאם', 'תפקדו'
הוא לשון חבור ויחוד, כמו 'חייב אדם
לפקד' (יבמות סב:), והינו שיחבר אותם אל
ה'שמות', הינו הרוחניות שבפלי משמרת
משאם ועל ידי זה יוכלו לסבל, והבין:

לעבד עבדת עבודה ועבדת משא. צריך
להבין זה שאין לו שום באור,
ורש"י ז"ל מתרץ זה. ויש בזה לפי

בני מררי יכלו
לשאת משא
כבד כ"כ ע"י
שהתחברו אל
הרוחניות
שבכלם

יש כמה בעלי
עבודה:
בתפילה
ובתושבע"פ
ובסודות
התורה
והשכינה נק'
לפי העבודה

ציונים ומקורות

(במדבר ז, א) 'ויהי ביום כלת משה', 'כלת' כתיב,
ביומא דעאלת כלה לחופה, ושכינתא דא היא
כלה'. ו. זוה"ק ח"א קכב. ז. עיין זוה"ק ח"ב ד.
וע"ע ריקאנטי במדבר טז, ו. ח. תיקו"ז עא.
'פתח רבי שמעון ואמר 'אני לדודי ודודי לי
הרועה בשושנים' (שה"ש ו, ג), מאי 'שושנים',
אלא שושנה עלאה שכינתא עלאה, ואיהי
קריאת שמע דשחרית, ושושנה תניינא קריאת
שמע דערבית שכינתא תתאה. וע"ע תיקו"ז עד:
'ומסטרא דעשבין אתקריאת שכינתא שושנה'.
ט. זוה"ק ח"ג נג: 'משה שושבינא דמלכא, אהרן
שושבינא דמטרוניא, מתל למלכא דה"ל

א. רש"י במדבר ז, ז: 'כפי עבודתם', שהיה משא
בני גרשון קל משל מררי, שהיו נושאים הקרשים
והעמודים והאדנים. ב. 'עבודת עבודה', הוא
השיר במצולתיים וכינורות, שהיא עבודה
לעבודה אחרת. ג. זו"ח רות מד. 'תלמידי
חכמים מחצדי חקלא איקרון'. וע"ע זוה"ק ח"א
רטז. ד. זוה"ק ח"ג צח: 'מאן הוא 'פועל צדק'
(תהלים טו, א), אלא אלין אינון דמתקני
למטרוניא בתשכיטהא בלבושהא בעטרהא,
וכל חד 'פועל צדק' אקרי'. ה. זוה"ק ח"ב ה:
'כלה דא שכינתא, דהיא כלה בחופה, ואזלא
הא, כהא דתניא אמר רבי יהודה מאי דכתיב

כאשר השכינה נקראת בשם עפר העבודה נקראת צמיחה ופירות ונעשית ע"י כוח האש המים והרוח

וְיִשְׁהִי שְׂכִינָה נִקְרָאת בְּשֵׁם עֶפְרַיִם כְּמוֹ הַכֹּל הִיָּה מִן הָעֶפְרַיִם וְהַכֹּל וְגו' (קהלת ג, כ) י"א, אֲזַעְבֹּדָה הִזְיָא נִקְרָאת בְּשֵׁם צְמִיחֹת וּפְרוֹת, וְעַל יְדֵי מָה הִיָּה הַצְּמִיחָה בְּעֶפְרַיִם, עַל יְדֵי מִים וְרוּחַ וְאֵשׁ כְּשִׁמְתַחֲבָרִים אֶל הָעֶפְרַיִם, כְּמוֹ שְׂכִתוֹב (ישעיה נה, י) 'כַּאֲשֶׁר יֵרֵד הַגֶּשֶׁם וְהַשֶּׁלֶג מִן הַשָּׁמַיִם וְהִרְוָה אֶת הָאָרֶץ וְהוֹלִיכָה וְהַצְּמִיחָה וְנָתַן זֶרַע לְזֶרַע וְלֶחֶם לְאֹכֵל, גַּם צָרִיף לְצְמִיחַת הָאָרֶץ כַּח הַמְּאֹרוֹת שֶׁהֵם הַשֶּׁמֶשׁ וְהַיָּרֵחַ, וְהֵם כַּח הָאֵשׁ וְכַח הָאֹוִיר. נִמְצָא עַל יְדֵי שְׁלֹשְׁתָן כְּשִׁמְתַחֲבָרִים אֶל הָעֶפְרַיִם נַעֲשֶׂה מְזֵה הוֹלְדָה וְצְמִיחָה, וְכִמוֹ כֵּן יֵשׁ גַּם בֵּן בְּרוּחַ וְכו':

אֶל הַפְּעֵלִיט, מְזֵה נַעֲשֶׂה כָּל הַהִשְׁפָּעוֹת וְכָל הַהוֹלְדוֹת בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, וְכָל דְּבַר מְזֵה נִתְהַוָּה, כְּמוֹ שְׂכִתוֹב 'הַכֹּל הִיָּה מִן הָעֶפְרַיִם':

וְהוּא שְׁמֵרְמֹז עֲבַדַת עֲבָדָה וְעַבְדַת מִשְׁא', כִּי אוֹתִיּוֹת 'מִשְׁא' הֵם אוֹתִיּוֹת 'אֶמֶש', וְהוּא אֹוִיר מִיָּם אֶשׁ, כְּנִזְכֹּר בְּסִפְרֵי יִצְיָרָה (פ"ג מ"ד ט), וְעַבְדַת עֲבָדָה, הִיָּנוּ עֲבוֹדַת הָעֶפְרַיִם שֶׁהֵם מְחַצְדֵי חֲקֵלָא בְּכַדֵי לְהִסִיר מִשֶׁם כָּל מְעַכְבֵי הַצְּמִיחָה וְנָתַן זֶרַע לְזֶרַע וְלֶחֶם לְאֹכֵל, וְהִבֵּן זֶה. וְיֵשׁ בְּזֵה עוֹד הַרְבֵּה דְבָרִים לְמִשְׁפִּיל בְּעִנְיָן עֶסֶק הַתּוֹרָה וְהָעֲבוֹדָה, וְיֵשׁ בְּזֵה כְּפָה דְרָכִים וּפְתָחִים לְמִשְׁפִּיל, וְה' יִרְאֵנִי נִפְלְאוֹת מִתּוֹרָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה אָמֵן:

כִּי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּחַ הוּא וּבְרוּחַ שְׁמוֹ הוּא הַנִּקְרָא הַיְוִי"ה, וְכוּ כָּלוּל רוּחַ מִים וְאֵשׁ, וְלִבְאֵר יוֹתֵר, כִּי דְחִילוֹ נִקְרָא סוֹד אֵשׁ"ב, וְרַחֲמֵימוֹ סוֹד הַמִּים"ג, וְרוּחַ הוּא סוֹד הַמְּכָרִיעִי"ד סוֹד הָאֱמֶת, וּבְהִקְבֵץ שְׁלֹשְׁתָן אֶל יְסוֹד הַתַּחְתּוֹן הַנִּקְרָא בְּשֵׁם עֶפְרַיִם, וְהִיָּנוּ הַשְּׂכִינָה כְּבִיכּוֹל הַמוֹצִיא הַכֹּל מִכַּח

דחילו סוד האש והחימו סוד המים ורוח סוד האמת ומהם באים כל ההשפעות ע"י חיבורם עם השכינה

וְאֵיִשׁ אֶת קְדָשָׁיו לֹא יִהְיֶה. יֵשׁ לוֹמֵר בְּזֵה עַל דְּרָף רָמֹז, וְנִקְדִים הַפְּסוּק (שמות כב, כח) 'מְלֹאֲתֶךָ וְדִמְעָךָ לֹא תֵאָחֵר', 'מְלֹאֲתֶךָ' הִיָּנוּ בְּפוּרִים שֶׁנִּקְרָאִים רֵאשִׁית"ו, וְהוּא מְרַמֵּז עַל הַמַּחֲזִין, 'לֹא תֵאָחֵר' לְשׁוֹן זְרוּת, שְׁלֹא יִהְיֶה לְאַחֵר. וְזֶהוּ גַם בֵּן אֶת

יראה שהמוחין יהיו לעצמו ולא יינסרו ביד זר

צִיּוּנִים וּמְקוֹרוֹת

שב אל העפר, ותנינן הכל היה מן העפר ואפילו גלגל חמה. ועיין נצוצי אורות שם אות ב. יב. עיין זוה"ק ח"ב רטז. יג. עיין זוה"ק ח"ג רנה. 'חסד איהו מים'. וע"ע זוה"ק ח"ג מא. יד. תיקו"ז מט. רוח תפארת ואיהו דעת כליל תרווייהו עליה אתמר (משלי כד, ד) 'ובדעת חדרים ימלאו'. טו. עיין זוה"ק ח"ב כב. 'עפר איהו קר ויבש ועל דא מקבל עליה כולהו וכולהו עבדי ביה עבדותיהו ומקבלא מכולהו לאפקא בחיליהון מזונא לעלמא'. טז. 'שלוש אמות אמ"ש אש רוח ומים, תולדות השמים אש, ותולדות אויר רוח, ותולדות ארץ מים'. יז. שמות כג, יט: 'ראשית בכורי אדמתך תביא בית ה' אלהיך'.

מטרוניתא עלאה, מה עבד יהב לה שושבינא לתקנא לה ולאסתכלא במלי דביתא, ועל דא כד עייל שושבינא דא למלכא, לא עייל אלא עם מטרוניתא, הדא הוא דכתיב (ויקרא טז, ג) 'בזאת יבא אהרן וגו', משה שושבינא למלכא, בגין כך אודמן כאושפיזא ולבטר 'וידבר ה' אליו' (ויקרא א, א), אהרן הוא שושבינא למטרוניתא, וכל מלוי הוו לפייסא למלכא במטרוניתא ויתפייס מלכא בהדה, ועל דא בגין דאיהו שושבינא לה, שוי מדוריה בהדה לתקנא ביתא ולעיינא תדיר במילי דביתא'. י. תיקו"ז קטז: יא. זוה"ק ח"א קע. 'עפר, כל איבין וכל טיבו דעלמא נפקי מניה, וביה אתעבידו כל עובדין דעלמא, כמה דכתיב 'הכל היה מן העפר והכל

קִדְשֵׁיו, הִינּוּ הַמַּחֲזִין שְׁנֵקְרָא בְּשֵׁם קִדְשִׁי, לֹא יִהְיֶה, הִינּוּ שְׁיִרְאָה שְׁיִהְיֶה לוֹ לְעַצְמוֹ וְלֹא חֵס וְשְׁלוֹם מְסוּר בְּיַד זָר, וְהִבֵּן:

יָאֵר ה' פָּנָיו אֵלָיִךְ. הִינּוּ שְׁתִּהְיֶה הַשְּׂכִינָה שׁוֹרֶה עֲלֶיךָ וְלֹא סִטְרָא אַחֲרָא חֵס וְשְׁלוֹם:

החן השורה על האדם הוא חסד וקדושה עליונים, והברכה 'ויחנך' היינו שידעו כולם מהחן שלך

וּבְרַכְךָ ה' וַיִּשְׁמְרֶךָ. יָאֵר ה' פָּנָיו אֵלָיִךְ וַיַּחַנְךָ. צָרִיךְ לְהִבֵּן, הָא מִמִּילָא יִדְעִינן כְּשִׂיאִיר ה' פָּנָיו אֵלָיו בְּוֵדַאי יִהְיֶה לוֹ חֵן, וּמֵאֵי שׁוֹב הַבְּרָכָה 'וַיַּחַנְךָ'. וַיֵּשׁ לֹמֵר עַל דְּרָךְ דְּאִיתָא בְּאִזְר הַחַיִּים עַל פְּסוּק (בראשית לט, כא) 'וַיִּתֵּן ה' אֶת חֲנוּ בְעֵינָי שׁוֹר בֵּית הַסֵּהֶר', הִינּוּ כִּי הַחֵן שֶׁהוּא שׁוֹרָה עַל הָאָדָם הוּא חֶסֶד עַלְיוֹן וְקִדְשָׁה עַלְיוֹנָה, וַיֵּשׁ מִי שְׂאִינוּ יָכוֹל לְהִבֵּן זֶה הַחֵן וְלִקְבֹּל אוֹתוֹ, כִּי הוּא אֲדַרְבָּא הַהַפּוּךְ מְזֵה, וְעַל כֵּן אָמַר שֵׁם 'וַיִּתֵּן ה' אֶת חֲנוּ בְעֵינָי שׁוֹר בֵּית הַסֵּהֶר', הִינּוּ שֶׁהַצָּרִף הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְשָׁרוֹת עַל שׁוֹר הַנִּלְשׁוֹת שְׂוִיכָל לְקַבֵּל חֲנוּ שֶׁל יוֹסֵף, עַד כָּאן, עֵינן שָׁם בְּצַחֲוֹת לְשׁוֹנוֹי. וְזֶה יֵשׁ לֹמֵר גַּם כֵּן כָּאן הַפְּרוּשׁ, שְׁזֵהוּ בְּרָכָה אַחֲרַת, 'וַיַּחַנְךָ' הִינּוּ שְׁיִתֵּן ה' חֲנֻךְ בְּעֵינָי כָּל וְשִׁידְעוּ כְּלָם מִן הַחֵן שֶׁלְךָ, וְקָל לְהִבֵּן:

עוֹד יִרְמֹז עַל דְּרָךְ דְּאִיתָא בְּזֵהֶר הַקְּדוֹשׁ פְּרִשְׁת יִתְרוֹי, צְדִיקָא אֲנִפִּיהוּן אֲנִפִּי שְׂכִינְתָא מִמֶּשׁ, אִיְהִי בְּאַתְכִּסְיָא וְאֲנוּן בְּאַתְגְּלִיא, וְאֲנוּן פָּנִים דִּילָהּ מִמֶּשׁ, עֵינן שָׁם. וְזֶה יֵשׁ לֹמֵר הֶרְמֹז 'יָאֵר ה'', הַשֵּׁם יָאִיר לְךָ פָּנָיו אֵלָיִךְ, שְׁיִהְיֶה לְךָ פָּנָיו כְּכִיכּוֹל כְּנִל, שְׁיִהְיֶה אֲנִפְךָ אֲנִפִּי שְׂכִינְתָא מִמֶּשׁ, וְהִבֵּן:

ברכת יאר ה' שיהיה אנפי שכינתא ממש

כברכה וישם לך שלום נרמז שעשוי יודה ליעקב על הברכות

וַיִּשֵׁם לְךָ שְׁלוֹם. אִיתָא בְּפִתְּחַיִם כִּי 'עֲשׂוּ' גִימַטְרִיא 'שְׁלוֹם', עַל דְּרָךְ שְׂאֲמַרְתִּי כְּכָרִיב 'וַיֹּאמֶר עֲשׂוּ יֵשׁ לִי רַב אָחִי יְהִי לְךָ אֲשֶׁר לְךָ' (בראשית לג, ט), וּפְרִשׁ רְשׁ"י, 'כָּאן הוֹדָה לוֹ עַל הַבְּרָכוֹת'. וְהִינּוּ 'יְהִי לְךָ' אוֹתִיּוֹת 'כָּל', 'אֲשֶׁר לְךָ', כִּי זֵהוּ כָּלֵל הַבְּרָכָה שְׂבַרְךָ יִצְחָק לְיַעֲקֹב, וְכֵן אָמַר יַעֲקֹב 'כִּי חֲנַנִּי וְגוֹ' יֵשׁ לִי כָּל' (שם, יא), עֵינן שָׁם בְּמִקְוֵמוֹי. וְזֶה יֵשׁ לֹמֵר גַּם כֵּן כָּאן,

ציונים ומקורות

צדיקיא או זכאין די בדרא ואערע בהו, ודאי אינון אנפי שכינתא. ואמאי אקרון אנפי שכינתא, בגין דשכינתא אסתתרת בגווייהו, איהו בסתימו ואינון באתגליא, בגין דשכינתא אינון דקרבין לה אקרון פנים דילה, ומאן אינון, אינון דאיהי אתתקנת בהדייהו לאתחזאה לגבי מלכא עלאה, והואיל ואתון הכא, ודאי שכינתא אתתקנת עלייכו, ואתון פנים דילה. כא. תקוני שבת קבלת שבת ד"ה וסודם של שני מזמורים: 'ואף גם מלאך רע מתהפך לסניגור, והוא שר של עשו, ו'עשו' בגימטריא 'שלום', וזהו סוד של 'ועלו מושיעים לשפוט את הר עשו' (עובדיה א, כא). כב. פר' וישלח ד"ה או יאמר לבאר. כג. 'או יאמר לבאר דברי רש"י איך מרמז כאן שהודה לו על הברכות, כי כבר נתבאר זה לעיל (ר"ה וזה

יח. עיין זוה"ק ח"ב קכא. ח"ג סא. וע"ע פרי עץ חיים שער השבת פ"ו שער מקראי קודש פ"א. יט. 'ויהי ה' את יוסף ויט' וגו', פירוש כי בהשראת שכינה על האדם יושפע הנסמך מהמשרה שכינתו ממה שבו, וידוע הוא חן המקום ברוך הוא כי הוא מקור החן, והוא אומר 'ויהי ה' את יוסף' ובוזה 'ויט אליו חסד' פירוש ממילא, ואומר 'ויתן חנו', להיות כי לא תרגיש בחינת הרע במתק החן, לזה הוצרך ה' להרכיב בעין שר בית הסוהר אמצעי לערב אליו חן צדיק, והוא אומר 'ויתן חנו בעיני' וגו', והבין. כ. עיין ח"ב קסג: רבי יוסי ורבי יהודה ורבי חייא הוו אזלי בארחא, פגע בהו רבי אלעזר, עד דחמו ליה נחתו מן חמרי כולהו, אמר רבי אלעזר, ודאי אנפי שכינתא חמינא, דהא כד חמי בר נש

סֵפֶר

נֵעַם
אֱלִימֶלֶךְ

פְּרִשְׁת נְשֵׂא

הצדיק ע"י
דבקותו מעלה
ומקרב את כל
אחד לפי
גלגולו ונשמתו

נְשֵׂא אֶת רֹאשׁ בְּנֵי גְרִשׁוֹן גַּם הֵם כֹּו'. יֵשׁ לָתֶת טַעַם לְשִׁבְח לְמָה לְפַעֲמִים כְּתִיב 'לְמִשְׁפַּחֹתֶם' קִדְּם 'לְבֵית אֲבוֹתֶם'^א, וְלַפַּעֲמִים כְּתִיב 'לְבֵית אֲבוֹתֶם' וְלְמִשְׁפַּחֹתֶם'^ב. * עַל פִּי הַפְּסוּק (במדבר א, ב) 'שָׂאוּ אֶת רֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְגִלְגָּלוֹתֶם וְלְמִשְׁפַּחֹתֶם' כֹּו', כִּי הַצְּדִיק הוּא מַעֲלָה אֶת הָעוֹלָם כּוֹלוֹי וְהוּא נוֹשֵׂא אוֹתָם עַל יְדֵי דְבִקּוּתוֹ וְקִדְּשָׁתוֹ וְעַל יְדֵי זֶה הוּא מְקַרֵּב אוֹתָם לְעִבּוּדַת הַבּוֹרָא יִתְבַּרְךְ שְׁמוֹ וְזֶה נִקְרָא נְשִׂיאוֹת רֹאשִׁי, * לְכֵן צָוָה הַשֵּׁם שֶׁהַנְּשִׂיאוֹת רֹאשׁ הֵיחָא יִתְנַהֵג לְפִי הַגְּלִיגּוֹלִים, כִּי הַצְּדִיק הַיּוֹדֵעַ גְּלִיגּוֹלֵי הַנְּשִׂמּוֹת יְכוֹל לִידַע אֵיזָה אִישׁ יֵשׁ לוֹ נְשִׂמָה קְדוֹשָׁה אוֹ מְאִיזָה עוֹלָם נְשִׂמָתוֹ נִלְקַחָה, וּמִשָּׁה וְאֶהֱרֵן הָיוּ בְּמִדְרַגָּה זוֹ וְיָדְעוּ גְּלִיגּוֹל הַנְּשִׂמּוֹת, לְכַךְ צָוָה אוֹתָם

הַשֵּׁם יִתְבַּרְךְ בְּרוּךְ הוּא 'שָׂאוּ אֶת רֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְגִלְגָּלוֹתֶם' פְּרוּשׁ לְפִי גְּלִיגּוֹל הַנְּשִׂמּוֹת כֵּן תַּעֲלוּ אוֹתָם לְמַעְלָה: * **אָךְ פְּשׁוּטֵי בְּנֵי אָדָם אֲשֶׁר נִשְׁמָתָם אֵינָה כָּל כֶּךָ בְּמִדְרַגָּה גְּדוֹלָה, גַּם הֵם צְרִיכִים עֲלֵיהָ וּנְשִׂיאוֹת רֹאשׁ וְלָמָּה יִגְרַעוּ וּבִמָּה הֵם יְכוֹלִים לְהַנְּשֵׂא כִּיּוֹן שְׁהֵם לְמַטָּה, לָזֶה צְרִיךְ הַצְּדִיק לְקַשֵּׁר אוֹתָם בְּאֲבוֹת הַקְּדוֹשִׁים הַכְּלוּלִים מְכֻלָּלוֹת יִשְׂרָאֵל וְאִזּוֹ יִתְעַלּוּ לְמַעְלָה עַל יָדָם. וְזֶה לְפַעֲמִים כְּתִיב 'לְבֵית אֲבוֹתֶם' קִדְּם 'לְמִשְׁפַּחֹתֶם' עַל שֶׁצְּרִיכִים לְקַשֵּׁר אוֹתָם בְּאֲבוֹת תְּחִלָּה כְּדִי לְהַעֲלוֹת אוֹתָם בְּתוֹךְ שְׂאָר מִשְׁפַּחֹת יִשְׂרָאֵל, וּבְאֹתָן שְׁהֵם צְדִיקִים שֶׁנִּשְׁמָתָם הוּא מַעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן הוּא לְהַפְּךְ שְׁמַעֲלִין אוֹתָם כְּסוֹדֵר מִתְּתָא לְעֵילָא, מִתְּחִלָּה 'לְמִשְׁפַּחֹתֶם' וְאַחַר כֶּךָ**

נשמות פשוטי
בני אדם
מקשר אותם
הצדיק באבות
הק' וכך יכול
להעלותם

◆ ציונים ומקורות ◆

הבריאה, והעיקר הוא שצריך להשלים כוונת הבריאה והרצון עליון קדום וכנ"ל, וזהו ע"י כשעם ה' משימים אל לבם ומתחזקים אך ביראת ה' כל היום ובאהבתו ית', ועובדים אותו בכל לבבם ונפשם באמת, אזי נתגדל ונתנשא השיעור קומה בבחי' נשיאות ראש, והולכים ממדריגה למדריגה עד בחי' גדלות המוחין, עד אשר מגיעים לשורשם הרמה בקודש ונעשים אחוזים ודבוקים בו ית' וית' כביכול, ואז על ידם נתעורר ונעשה אתערותא דלעילא בסוד מיין דוכרין לכל השתלשלות העולמות, להמשיך עליהם שפע חכמה בינה ודעת וחסדים ורחמים, ואז מתייחדים ברזא דאחד וכמבואר לעיל'.

א. במדבר א, ב: 'שאו את ראש כל עדת בני ישראל למשפחותם לבית אבותם במספר שמות כל זכר לגלגלותם'. ב. שם ד, כב: 'נשא את ראש בני גרשון גם הם לבית אבותם למשפחותם'. ג. עיין לעיל פר' ויצא ד"ה וישא יעקב רגליו. ד. עיין אוהב ישראל פר' שקלים ד"ה והנה אדם: 'ובחי' זו ישנו ג"כ בכללות ישראל שהם ג"כ בבחי' קומה שלימה והוא ג"כ על זה הדרך, כי בעת שהם במדריגה התחתונה ובבחי' קטנות המוחין ח"ו, אז הנכבד והנורא ברוב רחמיו וחסדיו הטובים משפיע להם כל הטובות הצריכין להם להשפעתם, בסוד 'איתתך גוצא גחין ולחיש לה' (ב"מ נט.) כנודע למביני מדע, אמנם אין זה תכלית

לְבֵית אָבוֹתָם לְקָשֶׁר אוֹתָם עִם מְדֻרְגוֹת
הָאָבוֹת גַּם כֵּן וְדו"ק: *

אוּ יֹאמֶר נְשָׂא כו' בְּנֵי גְרִשׁוֹן גַּם הֵם כו'.
הַדְּקָדוּק מֵלֵת גַּם הֵם הוּא
מִיָּתֵר. וְנִרְאָה לְפָרֵשׁ דְּהֵנָּה יֵשׁ ג' מִיָּנֵי
צְדִיקִים, יֵשׁ צְדִיק שֶׁהוּא מִחֲמַת זְכוֹת
אָבוֹתָיו וְלִזְהָ הַצְּדִיק בְּקֹל לְבָא לְאוֹר
גָּדוֹל, * ב' מִחֲמַת שֶׁהוּא מְעוֹרֵר אֶת הַצְּדִיק
שֶׁהִיָּה כְּכֹר בְּעוֹלָם וְעֵתָה הוּא בְּעוֹלָם
הָעֲלִיּוֹן הוּא מְעוֹרֵר אֶת אוֹרוֹ וְכֹא לֹא מִכַּחוֹ
אוֹר גָּדוֹל, * וְעוֹד יֵשׁ שֶׁהוּא צְדִיק מְעַצְמוֹ
וְלִזְהָ הַצְּדִיק הוּא בְּקִשֵׁי קֶצֶת שְׂכָר לְאוֹר
גָּדוֹל אֲךָ שְׂלֻבּוֹ מִתְּלַהֵב וְחוֹשֵׁק לְעִבּוֹדֵת
הַבּוֹרָא בְּרוּךְ הוּא בְּשִׁלְמוֹת. * וְזֵהוּ 'אוֹר
זְרוּעַ לְצְדִיק' (תהלים צז, יא) פְּרוּשׁ הָאוֹר הוּא
זְרוּעַ לְהַצְּדִיק מֵאָבוֹתָיו, וְוִלְיִשְׁרֵי לֵב

האוור זרוע
לצדיק ע"י
זכות אבות או
מכח או צדיק
שבעליונים אך
צדיק שבא
בכוחות עצמו
לאור הוא
בשכחה

שְׁמָחָה פְּרוּשׁ אוֹתָם הַצְּדִיקִים שֶׁהֵם 'יִשְׁרֵי
לֵב' מְעַצְמָם, 'שְׁמָחָה' שְׂלֻבּם מִתְּלַהֵב
וּמְשַׁמַּח לְעִבּוֹדָתוֹ יִתְבָּרֵךְ:

וְזֵהוּ 'אֲזוּ יִשְׁרֵי מֹשֶׁה כו' וַיֹּאמְרוּ לְאֹמְרֵי
(שמות טו, א) מֵלֵת 'לְאֹמְרֵי' אֵינִן לֹא
בְּאוֹר לְכֹאֲרָה וְעַל פִּי דְרַכְנֵנוּ יְבָאֵר, 'אֲזוּ'
רֵאשֵׁי תְבוֹת אִזּוֹר זְרוּעַ, רְצָה לֹאמֵר הָאוֹר
הַזְרוּעַ מֵאָבוֹתָינוּ הַקְּדוּשִׁים עֲשֵׂה פְּעֻלָּה
זֹאת שְׂיִשְׁרֵי מֹשֶׁה פְּרוּשׁ שְׂפַעְעֵלוֹ
בְּמַעֲשֵׂיהֶם הַקְּדוּשִׁים לְדוֹרוֹת הַבָּאִים
אֲחֵרֵיהֶם שְׂיִשְׁרֵי הַצְּדִיק שְׂבְכָל דוֹר וְדוֹר
שֶׁהַצְּדִיק נִקְרָא בְּשֵׁם מֹשֶׁה, וְלִזְהָ אֶפְשָׁר
רְמִזּוֹ בְּגִמְרֵא הַקְּדוּשָׁה (סנהדרין צא:) 'מִפְּאֵן
לְתַחֲתֵת הַמַּתִּים מִן הַתּוֹרָה', שְׂזֵה שֶׁהַצְּדִיק
מְעוֹרֵר אֶת הָאוֹר שֶׁל הַצְּדִיק שְׂכָבֵר מֵת,
זֶה הוּא תַּחֲתֵת הַמַּתִּים, שְׂמַחֲיָה אֶת הָאוֹר
שֶׁל הַצְּדִיקִים שְׂכָבֵר מֵתוֹ וְגַם שְׂפַתּוֹתָיו

האבות פעלו
לדורות שיוכלו
הצדיקים וכלל
ישראל לומר
שירה

◆ צִיּוּנִים וּמְקוֹרוֹת ◆

אבי קדוש וטהור כל כך, ולא היה ביכולתו
לסייעני לקדושתך, והוא יתן עצמו מעצמו לכהן
לחסד עליון לאמר הלא אבינו אתה קדוש
וטהור, 'הורינו ה' דרכך, אזי 'רחמנא לבא בעי',
בהשתפך נפשו לפני ה', ולכן גם 'לו יהיה, כנ"ל.
ח. בר"ר נו, ז: 'ואין דור שאין בו כמשה, וע"ע
תיקו"ז קיב. 'ואתפשטותיה הוא בכל דרא ודרא
בכל צדיק וחכם דמתעסק באורייתא, ועיין לעיל
פר' תצוה ד"ה וזהו אז ישיר משה, וע"ע להלן
פר' חוקת ד"ה וזהו על כן יאמר: 'רמוז לצדיק
המכונה בשם 'משה' על דרך שמצינו בגמ' (שבת
קא:) 'משה שפיר קאמרת'. ט. עיין ישמח לב
להרה"ק מטשרענוביל מס' שבת ד"ה אמר ריש
לקיש: 'כשלומדים דברי שום תנא וחכם מדברי
הקדמונים שהדבר ההוא הוא חיות ומוחין שלו,
והאדם הלומד ומדבר דבריו מדבק ומכניס חיות
ומוחין שלו לתוך הדיבורים, נקרא 'אתדבקות
רוחא ברוחא, ולכך מחיה אותו שמכניס החיות
בהדיבורים שלכך אמרו 'שפתותיו דובבות בקבר'
וכו', כי דיבורי הצדיק שם הוא קבור וטמון

ה. עיין בינת משה פר' נשא ד"ה או יבואר ואיש
את קדשיו: 'יש צדיק מחמת זכות אבותיו, ויש
צדיק מעצמו, ועיין בנועם אלימלך, והכוונה
בצדיק מחמת זכות אבותיו הוא, רצ"ל מחמת
הזדככות ובהירות אבותיו, שקידשו עצמם בעת
החיבור, הוציאו לו נשמה קדושה וטהורה, וגרמו
לו גם כן להיות צדיק. ו'זכות' אבות, מלשון זכות
ובהירות, וזהו ו'איש א'ת ק'דשיו, ר"ת גימט' ז"ק,
נוטריקון ז'וכרי ק'דושתך, שהשי"ת זוכר קדושת
האבות שקידשו וטיהרו עצמם להמשיך קדושה
וטהרה על הילד, והשי"ת מסייע להם ו'איש את
קדשיו' (במדבר ה, י) על ידי הקדושה, שגומר
בעדם לטובה, אשר 'לו יהיו, כנ"ל. ו. עיין לעיל
פר' במדבר ד"ה שאו את ראש: 'כשנתגלגל איזה
אדם בעולם ונותנין לו שם בשם צדיק אחד
שהיה כבר בעולם זה גורם לאיש הלזה שיהיה
גם כן צדיק מחמת שנתעורר האור של הצדיק
שהוא בעולם העליון. ז. עיין בינת משה שם:
'איש אשר יתן לכהן' (במדבר שם), רומז על
הצדיק השני, צדיק מעצמו, באומרו אם לא היה

דוכבות כו'. * ועוד פָּעְלוּ וַיֵּאמְרוּ לֵאמֹר פְּרוּשׁ בְּמָה שָׁהֵם אָמְרוּ שִׁירָה פָּעְלוּ לֵאמֹר שִׁיאֲמָרוּ גַם אֲנַחְנוּ בְּנִיָּהֶם שִׁירָה, 'אֲשִׁירָה לָהּ' כו' הִינּוּ הַצְּדִיקִים שְׁחוּשָׁקִים וּמְתָאִיִּים לְעַבֹּדְתּוֹ וְאוֹמְרִים 'אֲשִׁירָה' שָׁאִין לָהֶם עֲדִין אֹר גְּדוֹל רַק שֶׁנִּפְשָׁם חָשְׁקָה, * אַף הַצְּדִיק הָעוֹסֵק בַּתּוֹרָה לְשִׁמָּה יוּכַל לְבַא לְאוֹר גְּדוֹל אַף בְּלֹא זְכוּת אָבוֹת:

בני קהת באו לאור ע"י התורה ובני גרשון ביכות אבות

וְהִנֵּה בְּנֵי קֵהֶת הָיוּ מִשָּׂאֵם הָאָרוֹן וְהַשְּׁלֶחַן כו' וְהִיָּה לָהֶם הַתּוֹרָה וְהָיוּ יְכוּלִים לְבַא בְּקַל לְאוֹר גְּדוֹל עַל יְדֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה. וְזֶהוּ שֶׁאֲמַר הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְמִשֶּׁה 'נִשְׂא אֶת רֹאשׁ בְּנֵי גֵרְשׁוֹן גַּם הֵם' כו' פְּרוּשׁ שֶׁגַּם הֵם יְכוּלִים לְבַא לְאוֹר גְּדוֹל עַל יְדֵי זְכוּת אָבוֹת וְכַנֵּ"ל וְקַל לְהַבִּין: *

וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה כו' וַיִּשְׁלַחוּ מִן הַמַּחֲנֶה כָּל צְרוּעַ וְכָל זָב וְכָל טָמֵא לְנַפְשׁוֹ כו' וַיַּעֲשׂוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כו' כֵּן עָשׂוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. נִרְאֶה לְפָרֵשׁ הַכֹּפֵל לְשׁוֹן 'וַיַּעֲשׂוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל' כֵּן עָשׂוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל' שֶׁהוּא יְתוֹר לְשׁוֹן. וְנִרְאֶה כִּי אָמַר הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּרוּךְ הוּא לְשֵׁא אֶת רֹאשׁ בְּנֵי גֵרְשׁוֹן קֵהֶת וּמֵרָרִי, כִּי רִמְזוּ בְּזֶה לְהִיּוֹת שִׁישׁ ג' מִיַּנִּי צְדִיקִים הַשּׁוֹנִים בְּמִדְרַגְתָּם זֶה מְזֶה, וְהוּא, יֵשׁ צְדִיק הַנִּקְרָא 'קֵהֶת' עַל שֵׁם מַעֲשָׂיו הַקְּדוּשִׁים וְהַטְּהוּרִים וְאֵילָיו יִקְהֶת עַמִּים לְלַמֵּד לָהֶם דְּרָכֵי ה' הַטּוֹבָה,

ע"י ג' מיני צדיקים זוכים ישראל ליניאל מוג' מדרגות אחרות הצריכות שילוח מחוץ למחנה

וּמִשְׁנֵהוּ הַנִּקְרָא 'מֵרָרִי' עַל שֵׁם שְׁמֹסֶגֶף עֲצָמוֹ בַּתְּעִינִיתִים בְּסִגּוּפִים הַמְרִים מְרַב יִרְאַתּוֹ וּפְרִישְׁתּוֹ, וְהַשְּׁלִישִׁי הוּא אֲשֶׁר הוּא כְּגַר בְּאַרְץ וּשְׁפַל בְּרָךְ וְעַנְוֹתָן גְּדוֹל נְבִזָּה בְּעֵינָיו נִמְאָס וְעַל שֵׁם כֶּךָ נִקְרָא 'גֵרְשׁוֹם' כִּי אָמַר גֵּר הֵייתִי' כו' (שמות ב, כב). * וּכְשֵׁיִשׁ שְׁלֹשָׁה מִדְרַגּוֹת הַקְּדוּשִׁים הֵלְלוּ בְּיִשְׂרָאֵל * אַזִּי נִצּוּלִים מִשְׁלַשׁ מִדְרַגּוֹת אַחֲרִים וְהֵם 'צְרוּעַ וְזָב וְטָמֵא לְנַפְשׁוֹ', וְלִכְךָ צִוָּה הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּרוּךְ הוּא לְשַׁלַּח מִן הַמַּחֲנֶה אוֹתָן הַשְּׁלֹשׁ: *

וַיִּשְׂרָאֵל קְדוּשִׁים נְבִיאִים הֵם וְתַכְף כְּשֶׁנִּצְטָווּ בְּשִׁלְשׁ מִדְרַגּוֹת הַקְּדוּשִׁים וְהֵם 'גֵרְשׁוֹן קֵהֶת וּמֵרָרִי' הַבִּינוּ מֵעֲצָמָם הַדְּבָר שֶׁצָּרִיךְ לְשַׁלַּח הַשְּׁלֹשׁ אַחֲרֵים מִן הַמַּחֲנֶה. * וְלִזֶּה בָּא הַשְּׁפַת יְתָר בְּאֲמָרוֹ 'כֵּן עָשׂוּ' פְּרוּשׁ אֶפְלוּ קִדְּם שֶׁנִּצְטָווּ בְּמִצְוָה זוֹ הַבִּינוּ מֵעֲצָמָם זֶה וְכִוְנוּ אֶל הָאֱמֶת וְשִׁלְחוּ אוֹתָם לְמַעַן יִהְיֶה מַחֲנֵיהֶם קוֹדֵשׁ בְּשִׁלְשׁ מִדְרַגּוֹת הַקְּדוּשׁוֹת וְהֵבִין: *

דַּבֵּר אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כו' אִישׁ אוֹ אִשָּׁה כִּי יַעֲשֶׂה מִכָּל חַטָּאת הָאֵדָם כו'. * נִרְאֶה לְפָרֵשׁ בְּהַקְּדִים לְפָרֵשׁ פָּסוּק (במדבר ו, ב) 'אִישׁ אוֹ אִשָּׁה כִּי יִפְלִיא לְגִדֵּר גִּדֵּר נָזִיר לְהַזִּיר לָהּ', יֵשׁ לוֹמַר * דֵּהתוֹרָה הַקְּדוּשָׁה רְמְזָה לָנוּ בְּזֶה לְלַמֵּד דְּרָכֵי ה' בְּרִצּוֹת הָאָדָם לְשׁוּב מִדְּרָכּוֹ הַרְעָה וּמִדְּרָכּוֹ הַמְּקַלְקָלִים וְרוֹצָה לַעֲשׂוֹת

כששב בתשובה ורוצה לסגף עצמו צריך לעשות זאת בחכמה גדולה

◆ ציונים ומקורות ◆

הצדיק'. י. יבמות צז. 'אמר דוד לפני הקב"ה רבונו של עולם יהי רצון שיאמרו דבר שמועה מפי בעוה"ז, דאמר רבי יוחנן משום רשב"י כל ת"ח שאומרים דבר שמועה מפיו בעולם הזה, שפתותיו דובבות בקבר'. וברש"י 'שיהיו שפתי נעות בקבר כאילו אני חי'.

החיות שלו, וזה הלומד בהכנסו עם החיות ומוחזין שלו לתוך החיות ומוחזין של הצדיק שטמן בדבריו, נקרא 'אתדבקות רוחא ברוחא' ו'שפתותיו דובבות בקבר' כנודע זה מדברי הבעש"ט נבג"מ ונקרא בחינה זו השתטחות על קברי הצדיקים וכו', ולכך מחיה מוחזין של אותו

סֵפֶר
מֵאוֹר
עֵינַיִם

פְּרַשַׁת נִשְׂא

וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר. נִשְׂא אֶת רֵאשׁ בְּנֵי גֵרְשׁוֹן גַּם הֵם לְבֵית אֲבֹתָם לְמִשְׁפַּחָתָם וְגו'. וְצָרִיף לְהִבִּין מֵהוּ לְאֹמֵר, בְּשִׁלְמָא בְּמִצּוֹת שִׁיף לְאֹמֵר שֶׁהַפְּרוּשׁ הוּא לְאֹמֵר לְיִשְׂרָאֵל, אֲבָל פֶּאן הָיָה לְמִשְׁפַּחָתָם לְבָדוּ. וְעוֹד שֶׁהַתּוֹרָה הִיא נִצְחִית וְשִׁיכָת בְּכָל זְמַן, דְּאִם לֹא כֵן הָיָה חֵס וְשְׁלוֹם רַק סְפוּרֵי מַעֲשִׂים שֶׁהָיוּ בְּזִמְן קְדוּמִים וְאִם פֶּן לְמָה נִקְרָאת 'תּוֹרָה' מְלִשׁוֹן הוֹרָאת דְּרַף שֶׁהִיא מוֹרָה וּמְלִמְדָת אוֹתָנוּ דְּרַף ה'י, וּמָה הוֹרָאת דְּרַף יֵשׁ פֶּאן: וְהִנֵּה פְתִיב (דְּבָרִים י"א, כ"ב) 'וַיְדַבֵּר ה' וְדַרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל לִי אֵיךְ אֶפְשָׁר

התורה אינה רק סיפורי מעשיות ח"ו אלא מלמדת דרך ה' בכל הזמנים

חז"ל פירשו שצריך להיבט במידותיו אך בפסוק נאמר 'ולדבקה בו'

לְדַבֵּק בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְהִלָּא אִשׁ אֲכָלָה הוּא". וְכַתּוּב בְּזֶהֱרַר הַקְּדוֹשׁ (ח"א נ:): 'אִשָּׁא אֲכָלָא פֶל אִשִּׁין דְּעֵלְמָא'. וְאִם פֶּן אֵיךְ אֶפְשָׁר לְבָשֵׁר וְדָם לְדַבֵּק בְּאַלְהֵי פְּזָה, אֲלֹא הַדְּבִק בְּמִדּוֹתָיו מֵהוּ הוּא רַחוּם אֶף אֶתָּה רַחוּם וְכו'. וְצָרִיף לְהִבִּין מֵה תִּרְצֵן לוֹ עַל קִשְׁיָתוֹ, הֵן אֲמַת שְׁבִמְדוֹתָיו יְכוּלִים לְדַבֵּק, אֲבָל בְּפִסּוּק נֶאמַר 'וַיְדַבֵּר ה' בּו':

אֵךְ הָאֲמַת הוּא שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ נָתַן לָנו הַתּוֹרָה פְּדֵי שְׁיֻכְל הָאָדָם לְדַבֵּק בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כִּי אֵיךְ הָיָה אֶפְשָׁר לְהָאָדָם שֶׁהוּא בְּעַל גְּבוּל וְתַכְלִית לְדַבֵּק בְּהַשֵּׁם

השי"ת צמצם עצמו בתורה כדי שבהתדבקותנו בתורה נתדבק בהשי"ת

◆ ציונים ומקורות ◆

הקדוש ברוך הוא קבר מתים וכו' אף אתה קבור מתים. וע"ע כתובות קיא: 'ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים כולכם היום' (דברים ד, ד) וכי אפשר לדבוקי בשכינה, והכתיב 'כי ה' אלהיך אש אוכלה'. וע"ע רש"י דברים יג, ה: 'ובו תדבוקו', הדבק בדרכיו, גמול חסדים, קבור מתים, בקר חולים, כמו שעשה הקב"ה'. וע"ע ירושלמי פאה פ"א ה"א: 'אבא שאול אומר אדמה לו, מה הוא רחום וחנון אף את תהא רחום וחנון'. וע"ע שבת קלג: ה. דברים ד, כד. ו. 'פתח רבי שמעון ואמר, תרי קראי כתיבי 'כי ה' אלהיך אש אוכלה הוא', וכתביב התם (דברים ד, ד) 'ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים כולכם היום', הני קראי אוקימנא להו בכמה אתר ואתעררו בהו חברייא, ת"ח 'כי ה' אלהיך אש אוכלה הוא', הא אתמר מילה דא בגו חברייא דאית אשא אכלא אשא אכיל לה ושצי לה, בגין דאית אשא תקיפא מאשא' וכו', וע"ע ח"ג כה: ז. ע"ע לעיל פר' יתרו ד"ה ואיתא בגמרא לדבקה בו, פר' תצוה ד"ה וזהו פי' הגמרא.

א. ע"ע לעיל פר' תולדות ד"ה הנה נודע: 'קיבלנו מפי סופרים ומפי ספרים שכל התורה מוכרחת להיות בכל אדם ובכל זמן'. ב. עיין זוה"ק ח"ג קמט: 'ומאן דאמר דההוא סיפורה דאורייתא לאחזאה על ההוא סיפור בלבד קאתי תיפח רוחיה וכו', אלא ודאי אורייתא קדישא עילאה איהו אורייתא דקשוט, 'תורת ה' תמימה' (תהלים יט, ח), וכל מילה ומילה אתיא לאחזאה מילין עילאין'. ג. עיין זוה"ק ח"ג נג: וראה גור אריה בראשית א, א: 'לשון 'תורה' הוא לשון הוראה, להורות לנו המעשה אשר נעשה'. וע"ע לעיל פר' וירא ד"ה וירא אליו. ד. עיין סוטה יד. 'ואמר רבי חמא ברבי חנינא, מאי דכתיב (דברים יג, ה) 'אחרי ה' אלהיכם תלכו', וכי אפשר לו לאדם להלך אחר שכינה, והלא כבר נאמר 'כי ה' אלהיך אש אוכלה הוא', אלא להלך אחר מידותיו של הקדוש ברוך הוא, מה הוא מלביש ערומים וכו' אף אתה הלבש ערומים, הקדוש ברוך הוא ביקר חולים וכו' אף אתה בקר חולים, הקב"ה ניחם אבלים וכו' אף אתה נחם אבלים,

יתברך שהוא בלתי בעל תכלית, שאין לו תחלה ולא תכלה, ולכן נתן לנו השם יתברך התורה, וצמצם כפיכול עצמו בתורתנו הקדושה, כדי שפדבקנו בהתורה הרי הוא דבוק בהשם יתברך השוכן בתוך התורה":

וזהו מאמר רבותינו ז"ל 'הדבק במדותיו' פרוש בהתורה, שהתורה נדרשת בשלש עשרה מדות, דהיינו 'מקל וחרמר ומגזרה שוה' וכו', והן הן עצמם הי"ג מדות 'רחום וחנון' גו' (שמות לה, ו), וכשידבק בהתורה הרי הוא דבוק בהשם יתברך השוכן בתוך התורה:

והנה לפי זה היה נקל מאד לאדם לדבק בהשם יתברך, דהיינו בדבקו

הידבק במידותיו היינו להדבק בתורה הנדרשת ב"ג מידות

התורה מייצגת מה לעשות עם המחשבות זרות המכלכלים בשעת תורה התפילה

באותיות התורה ותפלה שהם היכולות להבורא ברוך הוא השוכן בתוכם", אף יש מחשבות זרות שבאים ומכלכלים אותו בעת עסקו בתורה ותפלה, והנה מה עושים לזה, צריך לשאל בעצת התורה, שהתורה נותנת לנו עצה בזה:

דהנה צריך להבין מהו ענין המחשבות זרות, הלא הם אותיות שנפלו, שכל שום מחשבה אי אפשר להיות בלא אותיות, והמחשבות זרות הם גם כן אותיות, רק שנפלו מחמת מעשיו גופיה, ולכן כשבא לדבק בהשם יתברך הם באין גם כן שיעלה אותן, אבל אין המחשבות זרות באה חס ושלוש לבלבל אותו, וצריך להעלות אותם לשרשם":

המחשבות זרות הם אותיות שנפלו ע"י האדם ובאים אליו כדי שיעלם לשורשם

◆ ציונים ומקורות ◆

אלהיך' (ישעיה ז, יא) רצה לומר שתחנן ותשאל מהקב"ה שיתן לך 'אות', דהיינו האותיות, מן אותן הדבקים עם 'ה' אלהיך' שתזכה לחבר אותם לשורשם. וע"ע נועם אלימלך פר' וירא ד"ה או יאמר וירא כו'; הנה כשעלה ברצונו יתברך לברוא את העולם להטיב לברואיו, צמצם הקדוש ברוך הוא את עצמו, ולהיכן צמצם את עצמו, שמעתי מפי מורי ז"ל שצמצם עצמו בתוך האותיות התורה שבהם ברא העולם וכו', והצדיק העוסק בתורה לשמה בקדושה, הוא ממשיך את הבורא ברוך הוא ויתעלה בתוך האותיות של התורה כמו בשעת הבריאה. יב. ע"ע כתר שם טוב אות רפז: 'מחשבה הוא אותיות שהם אברי השכינה, רק שנפלו בקליפות מכח השבירה ונעשה הצירוף של האותיות רע, כמו אדם שנותן מעדנים מעורבים מין בשאינו מינו, שכל אחד בפני עצמו הוא טוב וכאשר נתערבו הוא מאוס ורע מאוד, כך זה הוא גם כן נעשה רע וכו', וכשהוא מקשר אותם בהשי"ת באהבת הבורא וביראת הבורא, הוא מחזיר אותם לשורשם. יג. ע"ע לעיל פר' אחרי ד"ה ואיל לעולה.

ח. ע"ע לעיל פר' יתרו ד"ה אמנם הן אמת. ט. ספרא ויקרא א, א-ב. י. עיין זוה"ק ח"ג רכת. תליסר מכילן דרחמי דאורייתא, דאתמר בהון בשלוש עשרה מידות התורה נדרשת. וע"ע לעיל פר' תצוה ד"ה אמנם יובן: 'המידות הם שנתצמצמו על ידי התלבשותו יתברך באור הוד מעטה לבושו יתברך שהיא התורה, והם י"ג מידות שהתורה שבעל פה נדרשת בהן מתורה שבכתב, והן הן הי"ג מידות שנזכר בפסוק (שמות לה, ו) 'ה' ה' אל רחום' וגו', עליהם רמזו רז"ל 'מה הוא רחום' וכו', וכשאדם עוסק בתורה בדבקות לשורש נשמתו ששם הוא בתורה כאמור, נעשה אחדות אחד עם הבורא יתברך כביכול. יא. עיין זוה"ק ח"ג עג. 'אורייתא כולא שמא דקודשא בריך הוא, וכל את דאורייתא מתקשרא בשמא קדישא'. וע"ע לעיל פר' כי תשא ד"ה וזהו דע: 'ונקראו האותיות 'היכל' ר"ל 'ה"י כל', שבה' מוצאות הפה שהוא הדיבור נכלל הכל, דהיינו הבורא יתברך הנק' 'כל', שכולל הכל, שהקב"ה שורה בהאותיות כשמדבר בדעת וכו', וכן אמר מורי בעל שם טוב נבג"מ 'שאל לך אות מעם ה'

כשלומד ומתפלל ביראה ואהבה ותפארת מתעלים האותיות לשורשם

וזהו שמלמדת אותנו התורה הקדושה בדברים הנעימים 'נשא את ראש' רצה לומר שתנשא ותגביה את' הם הכ"ב אותיות שמאל"ף ועד תי"ו תגביה אותם אל ה'ראש' וראשון שהוא הבורא יתברך, שכל תבות התורה והתפלה הכל המה צרופי אותיות, כשמצטרפין אותיות ו' י' ד' ב' ר' נעשה תבת 'וידבר', וכן כל התבות הכל המה צרופי אותיות, וצריך להעלות האותיות לשרשם"י, ואם תעשה כן אז בני גרשון הם האותיות שנפלו ונתגרשו, גם הם יעלו לביית אבתם הם אברהם שהוא מדת החסד והאהבה"י ויפחד יצחק שהוא מדת יראה וישראל אשר בך אתפאר"י היא מדת התפארת, דהינו כשלומד ומתפלל ביראה ואהבה ולפאר ליוצרו על שם כבוד

מלכותו אז מתעלים האותיות שם למעלה אל האבות כנ"ל, 'למשפחתם' לדבקותם כמו 'ספחני נא' וגו' (שמואל א ב, לו): אף איך עושים כל הנ"ל, פרש לנו שלמה המלך עליו השלום (קהלת ט, י"י) 'כל אשר תמצא ידך לעשות רצה לומר כל דבר שתראה לעשות רצון השם יתברך, בכחך עשה צריך לעשות בכת, דהינו כשמשים כל כחו וחיותו בתוך האותיות התורה ותפלה בזה מעלה אותם לשרשם אל הבורא יתברך שמו:

או יאמר, ותחלה נבאר פסוק (שמות טו, כו) 'כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך כי אני ה' רפאך, ופרשו רבותינו ז"ל (סנהדרין קא, ט) 'ואם אשים אני ה' רפאך', והקשו

◆ ציונים ומקורות ◆

יד. ע"ע לעיל פר' כי תשא ד"ה ואתה דבר: כי באמת כל עבודות בני ישראל הוא בפה על ידי אותיות כנזכר במקום אחר 'אות הוא בצבא דיליה' שנגלה בצבאותיו הם ישראל, על ידי אותיות שנתצמצם ונתלבש כביכול יתברך שעשועים ותענוג גדול מזה. אמנם כתיב (דה"א כה, ט) 'דע את אלהי אביך ועבדהו' וכו' מי שדעתו שלם גורם יחוד וקירוב למעלה ומתקרב ומתדבק עם האותיות למעלה, וזהו דע 'את', שיכניס הדעת באותיות שהם מא' ועד ת', ודעת הוא התחברות מלשון 'וידע אדם', רוצה לומר שתחבר האותיות אל הבורא יתברך הנקרא 'אלהי אביך', 'ועבדהו' זה נקרא עבודה שלימה שמקרב קודשא בריך הוא ושכינתיה וכו', וכן אמר מורי בעש"ט נשמתו בגנזי מרומים 'שאל לך אות מעם ה' אלהיך' (ישעיה ג, יא) רצה לומר שתחנן ותשאל מהקודשא בריך הוא שיתן לך אות דהיינו האותיות, מן אותן הדבקים 'עם ה' אלהיך' שתזכה לחבר אותם לשורשם. טו. ראה זוה"ק ח"ג שב. 'וכל חד וחד מאבהן ידע

ליה לקוב"ה מיגו דרגא דיליה ואחיד ביה בההוא דרגא, אברהם ידע ליה לקוב"ה מיגו אספקלריא דיליה דאיהי מידת הגדולה מידת החסד ימינא דמלכא וכו', יצחק ידע ליה בדרגא דגבורה דאיברי פחד יצחק ודחיל ליה לעלמין, יעקב ידע ליה מיגו דרגא דתפארת'. טז. ישעיה מט, ג. יז. עיין רד"ק שם: 'ספחני נא', חברני נא, כמו (ישעיה יד, א) 'ונספחו על בית יעקב', 'מהסתפח בנחלת ה' (שמואל א כו, יט), ענין החיבור והדיבוק'. יח. 'כל אשר תמצא ידך לעשות בכוחך עשה כי אין מעשה וחשבון ודעת וחכמה בשאול אשר אתה הולך שמה'. יט. 'אמר ליה רבי אבא לרבה בר מרי, כתיב 'כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך כי אני ה' רפאך', וכי מאחר שלא שם, רפואה למה, אמר ליה הכי אמר רבי יוחנן מקרא זה מעצמו נדרש שנאמר 'ויאמר אם שמוע תשמע לקול ה' אלהיך', אם תשמע לא אשים, ואם לא תשמע אשים, אף על פי כן 'כי אני ה' רפאך'. וע"ע רש"י שמות טו, כו: 'לא אשים עליך', ואם

צריך לשים כל כוחו וחיותו באותיות התורה והתפילה וכוה מעלה האותיות לשורשם

סֵפֶר
עֲבוֹדַת
יִשְׂרָאֵל

פרשת נשא

אִישׁ אִו אִשָּׁה בִּי יִפְלֵא וְגו'. במדרש (במ"ר י, א) 'הדא הוא דכתיב (שה"ש ה, טו) 'שוקיו עמודי שש'. 'שוקיו', זה העולם שנסתוקק הקדוש ברוך הוא לבראתו וכו'. 'עמודי שש', שהעמיד כל מעשה בראשית לששה ימים וכו'. הרי שלש אמהות שמהם נבראו וכו', 'מיסדים על אדני פז' ש'יסודן היה שלשה דברים משבחים ואין כמותן בעולם, הדא הוא דכתיב (משלי ג, יט) 'ה' בחכמה יסד ארץ כוונן שמים בתבונה בדעתו תהומות נבקעו', זה היסוד. חכמה, היא יראת ה' כמה דאף אמר (איוב כח, כח) 'הן יראת ה' היא חכמה וסור מרע בינה'. דעת, זה המכיר את בוראו וכו' 'השכל יודע אותי' (ירמיה ט, כג), עד כאן:

הגם שנה אפס ההשגה על מה ולמה רצה יתברך בכריאת העולמות, וזהו אמרם ז"ל (תקו"ז קלה:) ^א 'האי כיתרא עלאה אופם הוא לגבי עלת העלות'. עם כל זאת האמת פן הוא שרצונו יתברך היה לבראת עולם ולהיטיב להם על פי מעשיהם ותקוני מדותיהם. וזהו שאמר

רצונו יתברך היה כבריאת העולם להיטיב להם עפ"י מעשיהם ותקונים המדות

'זה העולם שנסתוקק הקדוש ברוך הוא לבראתו', 'עמודי שש', הם ששה ימים שבהם ברא יתברך העולם להתנהג על פי ששה קצוות. ורמז שלמה המלך עליו השלום למה שכתוב בזהר הקדוש (ח"ג קמא). 'האי עתיקא וזעיר אנפין לית לאפרשא ביניהון וכלא חד'. והוא אמרם ז"ל שוקיו הוא הרצון, והוא עמודי שש להתנהג על פי ששה קצוות כמו שכתוב (שמות טו, ב) 'זה אלי ואנוהו', אנאה אותו בגוונין קדישין. 'אלהי אבי וארוממנהו', שעל פי התקונים ש'ישראל מתקנים, דיוקן אדם נתרומם עד שרש המחשבה ואלו הששה קצוות שרשם הם מדות חסד גבורה תפארת והם השלש אמהות שמהם נברא הכל:

וזהו שאמרו חז"ל (במ"ר יב, יב) ^ב 'נחית' בחסדך' (שמות טו, יג), זו החסד 'נהלת בעזך', זו התורה, בחינת עמודא דאמצעיתא. 'אל נוה קדשך', זו 'עבודה' בגימטריא 'אלהים' (עם הכולל) נגד מדת הגבורה. ונצח הוד יסוד הם בחינת הרגלין המתפשטין להשפיע לכנסת

המידות נעשים כלים לחכמה ותבונה ודעת

ציונים ומקורות

א. 'נחית בחסדך' וכו', תמן תנינן (אבות פ"א מ"ב) 'על ג' דברים העולם עומד על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים' ושלשתן זכרן משה בפסוק אחד 'נחית בחסדך עם זו גאלת' זה החסד, 'נהלת בעזך' זו תורה כמה דתימא (תהלים כט, יא) 'ה' עוז לעמו יתן', 'אל נוה קדשך' זו עבודת המשכן והמקדש.

א. 'ועוד כתר עלאה אף על גב דאיהו אור קדמון אור צח ואור מצוחצח, איהו אוכם קדם עילת העלות, וכל חיילין דתליין מניה אתמר בהון (שה"ש ה, יא) 'קווצותיו תלתלים שחורות כעורב' לית נהורא קיימא קמי נהוריה דכלהו נהורין אתחשכאן קמיה'. ב. 'להקים את המשכן' ה"ד (שמות טו, יג)

ישראל. ואלו המדות כביכול נעשו כלים לחכמה ותבונה ודעת. וזהו פרוש 'מיסדים על אדני פז, שיסודן היו שלשה דברים משבחים שאין כמותן וכו', 'חכמה היא יראת ה' כי יראה נקרא בחינת יו"ד כמו שאמרו (זוה"ק ח"ג קכב:): 'יראה', ועל ידי היראה הנקרא יו"ד היה זה כלי להחכמה שהיא יו"ד עלאה. וזה פרוש 'הן יראת ה' היא חכמה':

היראה המחוורת אורה לטקום מחצבתה גרמה לפתיחת חלוני רקיע ועל ידה בא השפע לעולם

ותקנו בתפלת שבת האל הפותח בכל יום דלתות שערי מזרח, 'מזרח' הוא מלשון 'מחזור', דהנה יראה הנקרא בחינת דל"ת היא מחזורת האור כביכול למחשבה עלאה, מקום אשר היה שם אהלה בתחלה כלבנה המאירה באור חוזר להחמה, דגמת האדם המביט במראה הזכוכית (שפיג"ל), אם לא היה בעבר השני מסך כעין שעושין מכסף אזי חוש הראות עובר לצד השני, ועל ידי המסך שעושין חוזר האור אליו ורואה בו דמותו ממש כצלמו, כן הדבר הנה היראה שהיא בחינת דל"ת, דהינו נקדה זעירא מחזורת האור למקום מחצבתה, על ידי זה נבקעו חלוני רקיע וכו' ובא השפע לכל העולם. נמצא היראה היא כלי לחכמה, וזה 'הן יראת ה' היא חכמה וסור מרע בינה', דהינו על ידי שצפה יתברך שהאדם יהיה סור מרע ויגביל את עצמו ומדותיו בכל הדברים האסור והמתור, כי אותיות 'מרע'

הם אותיות 'עמר', זה היה כלי לבניה, כביכול על ידי זה ציר יתברך בבניה הנקרא ציר ציורין^א:

המאמצים כוחם להכירו ית' בדעת, עבודה זו כבחי פנים בפנים

'בדעתו תהומות נבקעו', זה היס. דעת, זה המכיר את בוראו' (במ"ר י, א). דהנה אותן בני אדם העובדים אותו יתברך באמונה, כלי התאמצות להכירו יתברך אמתות מציאותו ועצם גדלתו, זה אינו בחינת פנים. אבל אותן המאמצים כחם להכירו יתברך ולדעתו, כמה דאף אמר (דברי הימים א כח, ט) 'דע את אלהי אביך ועבדהו', עבודה זו נקראת פנים בפנים, וזה הדעת היה כלי כביכול לדעת עליון והמיחד אבא ואמא. וזהו 'בדעתו תהומות נבקעו', על ידי הדעת נבקעו התהומות ונתיחדו, וזה אמרם 'זה היס', דהינו הדעת מיחד אבא ואמא יו"ד למ"ם היא בינה, מ"ם דלמרכבה המשרה (ישעיה ט, ו), ונעשה נון שצרי בינה. נמצא כשפני ישראל עובדים אותו יתברך ומכשירים מדותיהם, יכולים להעלות דיוקן האדם, כמו שכתוב (שמות טו, יא) 'נאדר בקדש', ראשי תבות ב"ן, 'עשה פלא', כביכול מתקנין הפלא עליון:

הנזיר שנעשה מרכבה לעולם גבוה ושם א"א להשיג רק ע"י שערות ונימון כמשל המלמד לפי השגת התלמוד

ונבוא לבאר מצות הנזיר. הנה הנזיר הרוצה להפריש את עצמו מעסקי העולם הזה ונעשה מרכבה לפלא עליון, וזהו 'איש כי יפליא, לנדר נדר

◆ ציונים ומקורות ◆

דכתיב (שם) 'כי ביה ה' צור עולמים, והוא אתר גניז וסתים, ועל דא 'בטחו בה' עדי עד', עד הכא אית רשו לכל בר נש לאסתכלא ביה, מכאן ולהלאה לית ליה רשו לבר נש לאסתכלא ביה,

ג. עיין זוה"ק ח"ב כב. 'בגין כך בטחו בה' עדי עד' (ישעיה כו, ד), דהא מתמן ולעילא אתר טמיר (הוא) וגניזו איהו, דלא יכיל לאתדבקא, אתר הוא דמניה נפקו ואצטיירו עלמין, הדא הוא

נזיר להזיר, הוא מלשון הפרשה, כמו שכתבתי לעילי האי כתרא עלאה אוכפם הוא וכו' (תיקו"ז קלה:) וכא זה הנזיר להיות מרכבה לעולם הקדוש הזה. מצותו גדל פרע שער ראשו' (במדבר ו, ה), ובלוים פתיב (שם ח, ז) ו'העבירו תער על כל בשרם'. והענין הוא כמו שהמשיל הרב הקדוש המפרסם מורנו ורבינו הרב לוי יצחק גרו יאיר"ה לרב שמלמד לתלמידו דבר שהוא עמק המשג, צריך להלביש לו זה הענין והשכל במשלים ולבושים לפי דרכו וקט שכלו, מה שאין פן אם הוא מלמדו שכל קטן לפי השגת התלמיד, אז אינו צריך להלבישו במשל, כי אם יצטרף להלביש לו גם זה השכל הקטן עד שיבינו, הוא מצב גרעון ופחיתות התלמיד, שאינו נוטה לבבו להבין מה שביקלתו. פן זה הנזיר שהוא מרכבה לעולם גבוה פזה, ומשם אי אפשר להשיג כי אם על ידי שערות ונימין, מה שאין פן הלויים אדרבה מצויים להסיר השערות, כי אם יצרכו לשערות זה הוא גרעון אצלם:

וכתיב 'וכפר עליו מאשר חטא על הנפש', ואיתא בש"ס (גדרים ט:)

'אמר שמעון הצדיק, מימי לא אכלתי אשם נזיר וכו', פעם אחת פחז יצרי עלי, אמרתי העבודה שאגלחך לשמים'. כי זה נקרא אצל אדם פשר חטא, מה שפחז יצרו עליו, דיש לו להזכיר בעצמו מקדם:

באדם כשר פחיות יצרו כבר נחשבת לחטא

'וגלח הנזיר פתח אהל מועד את ראש נזרו, ולקח את שער ראש נזרו ונתן על האש אשר תחת זבח השלמים', ואמרו חז"ל (נזיר מה.) 'אם יגלח בעצרה הרי זה דרך בזיון', אלא פונת הפסוק שלאחר שחיטת השלמים שנאמר בהן 'פתח אהל מועד', אז יגלח. ובודאי אין המקרא הזה אומר אלא דרשוני, כי מה ענין פתח אהל מועד לכאן, לרמז על אחר שחיטת השלמים, ומה מקרא חסר לכתב בפרוש שיגלח אחר השחיטה. אמנם לפי דרכנו ירמז עוד בזה, דזה הנזיר רוצה להפריש את עצמו ולעמד במקום גבוה פזה שיקבל משם השפיע, והנה בהשלמת ימי נזרו רוצה לעמד במקום עבודת האדם, לזה יעצו התורה הקדושה במתיקות דבריה, שלא יגיע לו שום גרעון על ידי זה, כי כל אלו המדרגות שהשיג בעודו נזיר, יכול להשיג על ידי הזעיר אנפין, והוא הנקרא 'פתח אהל מועד', הנקרא היכל הקדש ומכון באמצע, והוא הפתח שהיה יכול להשיג על ידו כל המדרגות העליונות:

וכתיב 'ונתן על האש אשר תחת זבח השלמים', דגמת הרופאים הממחים ידוע להם מיני עצים לתבשיל החלי לכל אחד לפי צרך רפואתו. ולזה יעצו התורה ונתן על האש אשר תחת זבח השלמים, שכח הקדשה שעל ידי השערות תסיעו להשיג כל ההשגות, ויכולים להשיג כל השגות על ידי עבודת האדם:

המדרגות שהשיג הנזיר בעודו נזיר, גם אחר שגלח ישיג ע"י הזעיר אנפין הנקרא פתח אהל מועד

קדושת שערות הנזיר יסיע לו להשיג כל ההשגות גם כשהוא במדרגת אדם

◆ ציונים ומקורות ◆

על ההוא אתר'. ד. ריש ד"ה הגם. ה. קדושת לוי פר' בהעלותך ד"ה כה תאמר.

דהא איהו גניז מכולא, ומאן איהו, י"ה יהו"ה, דמתמן אצטיירו עלמין כולהו, ולית מאן דקאים

ספר
קדושת
לוי

פְּרִשְׁת נְשֵׂא

כשהקב"ה עושה דין ברשעים או הרין חסד להם שנעשים כלים לקדושת השם

יִתֵּן ה' אוֹתָךְ לְאֵלֶּה וּלְשִׁבְעָה בְּתוֹךְ עַמּוֹךְ בְּתַת ה' כּוֹי. וַיֵּשׁ לְדִקְדֹק עַל לְשׁוֹן 'יִתֵּן ה' אוֹתָךְ, הֲלֹא מֵאֲתוֹ יִתְבָּרַךְ לֹא תֵצֵא הֲרַעוֹתֶיךָ. וְנִרְאָה דְהִנֵּה יֵשׁ שֶׁהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה דִין בְּרָשָׁעִים וְאֵינוֹ נִתְקַדֵּשׁ שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ הַגְּדוֹל עַל יָדָם, וַיֵּשׁ שֶׁהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה דִין בְּרָשָׁעִים וּבְזֶה נִתְקַדֵּשׁ שְׁמוֹ הַגְּדוֹל, וְנִמְצָא זֶה הַדִּין הוּא חֶסֶד לָהֶם, שֶׁהֵם

נַעֲשִׂים כְּלִים לְקִדְשֵׁת שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ וְזֶהוּ חֶסֶד לָהֶם^ב, כִּי אֶפְשָׁר יִהְיֶה עֲלֵיהֶם לְנַפְשָׁם בְּזֶה. וְזֶהוּ הַרְמֵז 'וַיֵּרֵא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדוֹלָה' (שמות יד, לא)^א, וּבְאֵמַת יָד הַגְּדוֹלָה רוֹמֵז תְּמִיד עַל מִדַּת הַחֶסֶד^ד, וּמֵה חֶסֶד הִיָּה כָּאֵן, וְעַל זֶה מְפָרֵשׁ הַפְּסוּק 'וַיֵּירָאוּ הָעָם אֶת ה'' וְנִמְצָא הָיוּ הֵם כְּלִים שֶׁיִתְקַדֵּשׁ שְׁמוֹ הַגְּדוֹל וְזֶהוּ הַחֶסֶד שֶׁעָשָׂה עִמָּהֶם^ה:

ציונים ומקורות

יוכיח [המלמד לאדם דעת], כלומר כשמייסר האומות ומכה אותם, לא תקשה לך הלא 'מאתו לא תצא הרעה', כי באמת המכות הללו הם טובה גדולה להאומות, רק שכעת ההוא הם מכות ורעות למצריים, אבל אחר כך יהיה אלו המכות טובות אפילו למצריים, שהם יהיו כלים שעל ידם יתגדל ויתקדש שמו הגדול ברבים, רק שכעת הוא רעה ואחר כך יהיה טובה'. ג. 'וירא ישראל את היד הגדולה אשר עשה ה' במצרים וייראו העם את ה' ויאמינו בה' ובמשה עבדו'. ד. ראה זוה"ק ח"ג רפג. "יד הגדולה" מסטרא דחסד'. ה. עיין לעיל פר' בשלח ד"ה ועל פי זה פירשנו: 'ועל פי זה פירשנו הפסוק 'וירא ישראל את היד הגדולה', שלכאורה אינו מובן, שנזכר בכתבי האר"י ז"ל ש'יד הגדולה' מרמז על חסד, ומה הוא החסד שעשה במצרים. ולפי הנ"ל ניחא, שזהו פירושו 'וירא ישראל' כו', שגמל חסד עם המצריים כנ"ל, ד'יד הגדולה' מרמז על חסד. ומפרש ומהו החסד, 'ויראו העם את ה' ויאמינו בה' כו', שעל ידי זה שהכה אותם יראו ישראל מה' ויאמינו בה' ובמשה עבדו, והיו מצריים כלי שעל ידי שהכה אותם היו גורמים לישראל אמונה ויראה בה', ואין חסד גדול מזה שהמצריים היו כלים והכנה לאמונת ישראל'.

א. ראה איכה ג, לח. 'מפי עליון לא תצא הרעות והטוב'. ועיין תו"כ כו, טז: 'אין הרעה יוצאת מלפני לעולם, וכן הוא אומר 'מפי עליון לא תצא הרעות' אלא 'הטוב'. וע"ע לעיל פר' תצוה ד"ה או יבואר ואתה: 'דהוא יתברך רק טוב ומטיב, ואינו מייחס שמו על הרעה, כי 'מפי עליון לא תצא הרעות', ואף גבי אומות העולם קשה לו הרעה שמביא עליהם'. וראה בר"ר ג, ו: 'ויקרא אלהים לאור יום' (בראשית א, ה). אמר ר"א לעולם אין הקב"ה מייחד שמו על הרעה אלא על הטובה, ויקרא אלהים לאור יום ולחושך קרא אלהים לילה אין כתיב כאן, אלא 'ולחושך קרא לילה'. וע"ע פרי צדיק פר' נשא אות ג: 'מה שנזכר בשבועת האלה 'בתת ה' את ירכך' וגו', וגם נאמר 'יתן ה' אותך לאלה' וגו', והוא באמת פלא גדול מה שנזכר בזה השם הוי"ה ברוך הוא, וזאת ידוע שאין הקב"ה מייחד שמו על הרעה כמו שנאמר 'ויקרא אלהים לאור יום' אבל בחושך לא נאמר אפילו שם אלהים רק סתם 'ולחושך קרא לילה'. והגם שהחושך הוא לסיבת האור שיוכר מאתו, ומכל שכן כאן שנזכר עוד השם הוי"ה ברוך הוא' וכו' עיי"ש. ב. ראה לעיל פר' שמות ד"ה וזה כוונת הכתוב: 'וזה כוונת הכתוב (תהלים צד, י) 'היוסר גויים הלא

עונש הסוטה
הוא חסד
בשבילה שמוה
באים לירא את
ה'

וזהו הרמז כאן 'יתן ה' אותך לאלה
ולשבעה בתוך עמך' כו', וזהו הוא
לה חסד, שעל ידה נתקדש שמו הגדול
לירא מלפניו, וזהו הרמז 'יתן ה'', כנ"ל
זה שעל ידה יתקדש שמו הגדול זה הוא
לה חסד זה 'יתן ה':

עושה, ולך צריך האדם לעשות מצות
ולתן צדקה ולרחם על העניים פדי
שיעשה הבורא ברוך הוא גם כן עמו
טובות. והנה המדה הזאת נקרא 'כה', כי
פרוש המלה של 'כה' הוא כף, פרוש
כמו שהוא עושה גם כן הבורא ברוך
הוא עושה':

כפי הנהגת
האדם כן
מתנהג עמו
הש"ת

וידבר ה' אל משה לאמר. דבר אל
אשרן ואל בני ישראל לאמר כה
תברכו את בני ישראל אמור להם.
והכלל הוא כף, דהנה הבעל שם טוב
היה מוכיח תמיד את העולם בזה הפסוק
(תהלים קכא, ה) 'ה' צלך', דהינו כמו
שעצל עושה מה שאדם עושה כף הבורא
ברוך הוא בכיכול עושה מה שאדם

וזה ידוע שהבורא ברוך הוא רוצה
להטיב לעמו ישראל, כי יותר ממה
שהעגל רוצה לינוק פרה רוצה להניק
(פסחים קיב.). וצריך האדם כשעומד
להתפלל לפני הבורא ברוך הוא כל
תפלת י"ח או שאר דברי תחנונים צריך
להתפלל רק שיהיה להבורא ברוך הוא
תענוג מזה", כמו שאמרו במשנה (אבות

כיון בתפילתו
בשביל תענוג
הש"ת
שמות ענג
כשמיטיב לבני

ציונים ומקורות

ו. ע"ע לעיל פר' בשלח ד"ה והנה ידוע הגם:
'בשם הבעל שם טוב, 'ה' צילך', כמו שהצל
עושה מה שהאדם עושה, כן כביכול כמו
שהאדם מתנהג למטה כן מנהיגין אותו
מלמעלה. לכן אם מתנהג במידת רחמים גם
מלמעלה מרחמין עליו כו', כמו שאיתא (שבת
קנא:): 'כל המרחם על הבריות מרחמין עליו מן
השמים'. לכך צריך האדם להתנהג במידת
רחמים וטובות ובכל המידות טובות, ויהיה שמח
בחלקו ואז גם מלמעלה יגיע לו כך, וכן הוא
במדרש על פסוק 'ה' צילך'. וע"ע עבודת
הקודש חלק העבודה פט"ז: 'ובמדרש (וזהויר פר'
משפטים) אמר לו הקב"ה למשה לך אמור להם
לישראל כי שמי 'אהיה אשר אהיה' (שמות ג, יד),
מהו 'אהיה אשר אהיה', כשם שאתה הוה עמי
כך אני הוה עמך, וכן אמר דוד 'ה' צילך על יד
ימינך', מהו 'ה' צילך', כצילך, מה צילך אם
אתה משחק לו הוא משחק לך ואם אתה בוכה
לו הוא בוכה כנגדך ואם אתה מראה לו פנים
זעומות או מסוברות אף הוא נותן לך כך, אף
הקב"ה 'ה' צילך', כשם שאתה הוה עמו הוא
הוה עמך'. ז. ע"ע לעיל דרושים לחנוכה ד"ה
בגמרא כל הנביאים. ח. עיין לעיל פר' וארא

ד"ה ושמעתי בשם: 'ושמעתי בשם מורי הרב
מוה' דוב בער ממעזריטש שאמר על פסוק (משלי
, א) 'בן חכם ישמח אב' כו', דהנה כשאדם עובד
את הבורא יש להבורא נחת רוח מזה. ולכן
כשאחד מלמד זכות על ישראל יש להבורא מזה
תענוג. והאדם צריך לעבוד את הבורא לא
בשביל הנאת עצמו כלל, רק כדי שיהא להבורא
תענוג ולא בשבילו, אף על פי כן אנחנו
מתפללים בתפילת י"ח בשבילנו, כגון 'וחננו'
'השיבנו' 'רפאנו' ושאר ברכות, אך כיון שיש
להבורא תענוג מזה כשיש לישראל טובות
וברכות, ולכן בקשות בשבילנו הוא גם כן טוב,
כי הבורא יש לו תענוג מטובות וברכות שלנו.
וע"ע ליקוטי אמרים (מעזריטש) אות קעד:
'כשאדם מתפלל חלילה לו לשום כל חשקו
בשביל אותו דבר גופני שהוא מבקש עליו, כי
איך לך פניה גדולה מזו. כי אם ישים מחשבתו
בזה, שהרי אמרו 'יותר משהעגל' וכו', היינו כי
המשפיע רוצה להשפיע יותר ממה שהנשפע
רוצה לקבל, כן הש"י יש לו תענוג גדול כשהוא
משפיע שפע לבריותיו יותר מן הברואים
הנשפעים ממנו יתברך'. וע"ע עבודת ישראל פר'
ויגש ד"ה ושמעתי מפה קדוש.

פ"ב מ"ח) 'אם למדת תורה הרבה אל תחזיק טובה לעצמך פי לכה נוצרת', פרוש שיהיה המעשה של אדם רק כדי שיהיה להבורא תענוג מזה^ט:

וזה ידוע כשאדם מתפלל בשבילו אזי נקרא מקבל, וכשאדם רוצה לקבל דבר או חזו הגב יד לארץ והתוף יד למעלה, אבל כשאדם מתפלל רק שיהיה להבורא ברוך הוא תענוג מזה אזי נקרא משפיע, שהוא משפיע כביכול בהבורא ברוך הוא, והמשפיע או חזו גב יד למעלה ותוף היד למטה:

והנה ברפת כהנים הוא בנשיאות פנים, דהינו שאוחזים גב ידיהם כנגד פניהם כמו מי שירצה להשפיע. וזה פרוש הפסוק 'כה תברכו את בני ישראל', דהינו שיברכו את ישראל כדי שיהיה להבורא ברוך הוא תענוג מזה ותהיו אתם משפיעים כביכול בהבורא ברוך הוא, ואחר כך הבורא ברוך הוא ישפיע לכם כל טובות וברכות על ישראל, כמו שאמרנו^י שזה המדה נקרא 'כה', כמו שישראל עושים כביכול הבורא ברוך הוא גם כן עושה ומשפיע לעמו ישראל טובות וברכות חיים ושלום, אמן:

כשמתפלל עבור עצמו נק' מקבל וכשמתפלל בשביל תענוג הבורא נק' משפיע

הכהנים יברכו לבניי כדי להשפיע תענוג להש"ת ועי"ז ישפיע כל טובות וברכות

או יבאר כה תברכו את בני ישראל אמור להם כו'. ושמו את שמי על בני ישראל^{יב}. הכלל, לכה צריכין הכהנים לברך את ישראל בקול שישמעו ישראל^{יג}, בכדי שאלו אותיות שישמעו ישראל מהכהנים יעשו רשם בישראל ויאירו מול פניהם ויבזה הם מתברכין, וזהו 'כה תברכו כו' אמור להם' דוקא לומר להם האותיות, ולא די שיבקש במחשבה על ברפת ישראל רק לאמר להם האותיות מן הברכה, וזהו 'ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם' וקאי על ישראל^{יד}:

יאר ה' פניו אליך ויחנך. הכלל, כשאדם יש לו חן אזי בודאי יש לו מעלה^{טו}, ובאמת מי יכול להתפאר עצמו נגד ה' שיש לו מעלה, כי להשם יתברך כל דירא ארעא פלא חשיבין^{טז}, ולזה מרמז הפסוק חסד הבורא ברוך הוא שעושה עם ישראל, שנותן לישראל התפארת והדרת פנים בכדי שיהיה להם מעלה ויהיה לישראל חן בעיניו יתברך, וזהו הרמז 'ישא ה' פניו אליך' שנושא לה פנים הינו הדרת פנים והתפארת, בכדי שיהיה לה

הכהנים צריכים לברך לבניי בקול כדי שהאותיות יאירו ויעשו רושם בבניי

הש"ת נותן לבניי תפארת והדרת פנים כדי שישאו חן בעיני ה'

ציונים ומקורות

ד"ה וידבר. יב. 'דבר אל אהרן ואל בניו לאמר כה תברכו את בני ישראל אמור להם וגו'. ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם'. יג. ראה סוטה לח. 'כה תברכו' בקול רם, או אינו אלא בלחש, ת"ל 'אמור להם' כאדם שאומר לחבירו'. יד. ראה רש"י שם: 'ואני אברכם', לישראל, ואסכים עם הכהנים'. וע"ע חולין מט. טו. עיין סוכה מט: 'כל אדם שיש עליו חן בידוע שהוא ירא שמים'. טז. ע"פ דניאל ד, לב.

ט. ע"ע להלן אבות ד"ה ויש עוד לבאר: איתא בזוהר בכל מצוות שאדם עושה הקב"ה מתפאר בו אומר אלה מעשי בני, ומדבר הדיבורים טובים של זה האדם, כמו האב שמדבר וחוזר דברי בנו הקטן והחביב וכו'. וזהו פירוש 'כי לכה נוצרת', פירוש תעבוד שיתפאר הבורא בך ויאמר 'כה' עשה בני, ולא תחזיק טובה לעצמך'. י. ראה שו"ע או"ח סי' קכח סי"ב: 'פורשים כפיהם, כדי שיהא תוך כפיהם כנגד הארץ ואחורי ידיהם כנגד השמים'. יא. לעיל

סֵפֶר
זאת
זְכָרוֹן

פְּרַשַׁת נִשְׂא

ברכת הכהנים
היא ברכה
לשכינה עם בני
ישראל

בְּפְרַשַׁת נִשְׂא. פְּסוּק (במדבר ו, כג-כו)
'כִּי הָיָה תִּבְרַכְוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל'
כּו"א. פְּרָשְׁנוּ 'כִּי' נִקְרָאת הַשְּׂכִינָה פִּידוּעֵי,
'תִּבְרַכְוּ' אוֹתָהּ עִם 'בְּנֵי יִשְׂרָאֵל' כּו"ג, אַחַר
כֵּן 'אָמַר לָהֶם יְבָרְכֶךָ' כּו":
עוֹד יֵשׁ לְפָרֵשׁ 'כִּי' תִּבְרַכְוּ, דְּאִיתָא
בְּפִירוּשׁ רַש"י 'שְׁמַע יִשְׂרָאֵל אַתֶּם
קָרְבִים הַיּוֹם' כּו"ד (דברים כ, ג), פְּרוּשׁ,
אֶפְלוּ אִם אֵין לָכֶם כִּי אִם מְצוֹת שְׁמַע
יִשְׂרָאֵל, תִּצְלִיחוּ בְּמִלְחָמָה"ה. כֵּן גַּם כָּאֵן
יֵשׁ לְפָרֵשׁ, 'כִּי', בְּזִכּוֹת כ"ה אַתָּוֶן
דִּיחֻדָּא', 'תִּבְרַכְוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל'. 'אָמַר'
הוּא שֶׁם דְּבָר כְּמוֹ 'זְכוּר' 'שְׁמוֹר', פְּרוּשׁ
רְאוּי לְאָמַר לָהֶם 'יְבָרְכֶךָ' כּו"ח:

ברכת הכהנים
בזכות קריאת
שמו

'יְבָרְכֶךָ' פְּרוּשׁ יַעֲשֶׂה אוֹתָךְ בְּרִכָּה
לְהִיּוֹת שְׁפַע עוֹבֵר עַל יָדְךָ,
הֵן לְעִנְיָן נֶפֶשׁ וְכֵן לְעִנְיָן שְׁפַע גּוֹפְנֵי.
'וַיִּשְׁמְרֶךָ' יִזְמִין לָךְ מְקַבְּלֵי שְׁפַע טוֹבִים.
פְּרוּשׁ כִּי 'שְׁמוֹר' הוּא נוֹקְבָא הַמְּקַבְּלָתָּ
(וְלֹא תָבֵא הַשְּׁפַע לְבִטְלָהּ, שְׁמַעְתִּי) הוּא
בְּכָלֵל שְׁמִירָה':

'יברכך' היינו
שיוהה השפע
עובר על ידך
'וישמרך'
שיוהו לך
מקבלי השפע
טובים

'יָאֵר ה' פְּנֵיו אֵלֶיךָ', פְּרוּשׁ יָאֵר ה' פְּנֵי
הַצְּדִיקִים הַנִּקְרָאִים 'פְּנֵיו' כְּדֹאִיתָא
בְּזִהְרֵיָא כְּשֶׁקְּבְּלוּ פְּנֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן זְלַח"ה
אֶמְרוּ נִקְבַּל אִפִּי שְׂכִינְתָא, דְּהֵינּוּ שְׁיִשְׁמַחֵם
הַמְּקוֹם וַיִּקְבַּל תְּפִלָּתָם וַיִּתֵּן שְׂאֵלָתָם בְּסִבְר
פְּנִים יָפוֹת. 'אֵלֶיךָ' פְּרוּשׁ לְהַשְׁפִּיעַ לָךְ.
וְעַל יְדֵי זֶה 'וַיִּחַנְךָ', יַחַנְךָ אוֹתָךְ לְעַבְדוֹתוֹ,

ע"י שמקבל
הש"ת תפילת
הצדיקים
מתקרבים
אחרים
לעבודת ה'

◆ ציונים ומקורות ◆

תערצו מפניהם'. ה. סוטה מב. ו. עיין זוה"ק
ח"ג רסד: 'גליף ואתקין משה כ"ה אתוון ברזא
דפסוקא דיחודא, דכתיב (דברים ו, ד) 'שמע
ישראל יהו"ה אלהינו יהו"ה אחד'. ז. רש"י
ד"ה אמור להם. ח. עיין להלן פר' נצבים (א)
ד"ה והנה פירשנו כן: 'זוה' כה תברכו את בני
ישראל, בזכות 'כה' אתוון דיחודא 'תברכו את
בני ישראל, ע"כ כתיב 'אמור' בקמץ תחת
האל"ף, לשון שם דבר, כמו 'זכור' 'שמור', לשון
ראוי לאמור להם בשביל המצוה הזאת הנ"ל.
ט. עיין זוה"ק ח"א מח: י. עיין להלן פר' חוקת
(א) ד"ה פירוש על פסוק ה' שומרך: 'מקבל נקרא
שמור, ששומר ומצפה מתי נתן לו שפעו הטוב.
ועוד, אם יש לו מקבל טוב, מי שרוצה להשפיע
ומשפיע תמיד, אם יש לו מקבל טוב, שומר את
השפע שלא תבוא שפעו לבטלה וכו', זוה אומר
'ה' שומרך, שומר שלא תבוא שפעך וזרע שלך
לבטלה, ומזווג לך זיווגך'. יא. ח"ג רסה:

א. 'דבר אל אהרן ואל בניו לאמר כה תברכו את
בני ישראל אמור להם. יברכך ה' וישמרך. יאר
ה' פניו אליך ויחונך. ישא ה' פניו אליך וישם לך
שלום'. ב. עיין זוה"ק ח"ב עט: ר' שמעון אמר,
'כה תאמר' (שמות יט, ג) כמא דאת אמר 'כה
תברכו, וכתוב (תהלים קמה, י) 'וחסידך
יברכוכה', כלומר 'יברכו כה'. וע"ע מגן דוד
אות כ: 'צריך שתדע כי בכל מקום שתמצא
מילת 'כה' צריך אתה לדקדק בה שהיא רומזת
בשכינה, וסימניך 'שוב אל בלק וכה תדבר'
(במדבר כג, ה). וכן באלו שכתבתי 'וחסידך
יברכוכה', כי המידה הזאת מתברכת ומברכת
וכו', תשגיח בו היטב ותמצא חן ושכל טוב'.
ג. עיין זוה"ק ח"ג קפה: 'כה תברכו את בני
ישראל' תברכו בהאי חסד ל'כה' ותבסמון לה
לקבליהו דישראל'. ד. 'ואומר אליהם שמע
ישראל אתם קרבים היום למלחמה על אויביכם
אל ירך לבבכם אל תיראו ואל תחפזו ואל

על ידי הטובות שייטיב לך על ידי רצון הצדיק שיעשה לך כנ"ל, כמו שפתיב (תיקו"ז נח.)^{יב} 'ימינה פשוטה לקבל שבים' פרוש ימין ה' פשוטה להשפיע חסד להצדיקים, על ידי זה מקבל שבים, כי רואים שטוב לעבד את ה' יתברך בזה העולם, דאם לא כן הוא נסיון גדול, ואנו מבקשים^{יג} 'אל תביאנו לידי נסיון':

ועוד פרשנו בזמן אחר, 'יאר ה' פניו' פרוש כי יש עולם שנקרא השם יתברך באותו עולם 'אריף אנפין'^{יד}, פרוש כי הפנים נקרא רצון העליון, כי להפך חלילה הסתרת פנים נקרא דין חלילה, והחזרת פנים אלינו נקרא רחמים וחסד: והנה יש דברים שצריכים מאד לקיום עולם ואי אפשר בלעדם, תלה אותם הבורא ברוך הוא בעולם שנקרא

הסתר פנים נקרא דין וגילוי פנים נקרא חסד ורחמים

הדברים הנצרכים לקיום העולם תלויים במזל הנקרא 'אריף אנפין' כדי שלא תהיה מניעה מחמת חטא

'אריף אנפין' כדי שלא תהיה מניעה על ידי שום חטא, והוא בני חיי ומזוני שאינם תלויים בזכותא אלא במזלא^{טו}, שהוא בעולם הנקרא 'אריף אנפין'^{טז}, כי אי אפשר בלעדם, שצריך לנו להתרבות כמו שנשבע לאבותינו^{טז}, וכן הוא לצורך קיום העולם, ואחד מישראל נקרא עולם מלא^{טז}, וכן חיי וכן מזוני:

ויש עולם שהבורא ברוך הוא נקרא בו 'זעיר אנפין' כי שם יועיל זכות גם כן^{טז}, ולפעמים באותו עולם כביכול אין הפנים מאירין, וכשיש זכות וכן יש עתים מסגלים לזה שמאיר השם יתברך מעולם 'אריף אנפין' על עולם הנקרא 'זעיר אנפין' ומאיר פניו^{יז}, ומקבלים אנו כל מיני שפע ובתוכם בני חיי ומזוני, וזה יש לפרש 'יאר ה' פניו אליך':

כשיש זכות ובזמנים מיוחדים מאיר ה' מעולם 'אריף אנפין' על 'זעיר אנפין'

◆ ציונים ומקורות ◆

'מזלא' כנזכר באדרא רבא' (ח"ג קלד.). יז. בראשית כב, יז. יח. סנהדרין לו. יט. ע"ע להלן פר' עקב (ב) ד"ה ועוד טעם. כ. כללים ראשונים (רמח"ל) כלל כא: 'ענין אריך אנפין וזעיר אנפין בכלל הם היותר עיקרים שבהנהגת האצילות, והם מידת אהבתו ית' ומידת מוסר משפטו. וכל הענינים הנבחנים בז"א הם מה שיש להבחין במידת משפטו ית', וכל הנבחנים באריך אנפין הם מה שיש להבחין באהבתו ית'. והמיתוקים שעושה אריך אנפין לז"א הם מה שאהבתו ית' ממתקת מוסרו, כענין האב המכה את בנו, שאינו מכהו אלא באהבה המסותרת בלבו. ויש המיתוקים המעבירים הדין לגמרי, כגון גילוי מצח הרצון, ויש שמניחים אותו, אך ממתקים אותו, כגון הפנים דאריך אנפין וכל שאר תיקוניו, והם מה שהאהבה שבחיק האב גורמת לו לעשות עם בנו, שגורמת לו שאפילו בשעה שמכהו לא יכהו מכת אויב, ועוד גורמת לו לעבור על שורת הדין לגמרי לפעמים, כשהשעה צריכה לכך'.

יב. תפילת נעילה ליום הכיפורים, תחנון לשני וחמישי. יג. ברכות השחר. יד. עיין זוה"ק ח"ג קכט. תיקו"ז קכג: וע"ע עץ חיים שער עתיק פ"א: 'כלל העולה כי בעולם אצילות יש בו י' ספירות, והכתר הוא עתיק ואריך אנפין, וחכמה הוא אבא, ובינה היא אמא, ו' קצוות הם חג"ת נה"י הוא זעיר אנפין, ומלכות הוא נוקבא דזעיר אנפין'. טו. מו"ק כח. זוה"ק ח"ג רצב: וע"ע שערי אורה שער ו: 'וכל דינין שבעולם נידונין בסנהדרי גדולה ובאלו שלושה בתי דינין שלה, חוץ מג' דברים שאינן נידונין בבית דין של אלהים מכל וכל, אבל הם נמשכים ממקום שכולו רחמים, ואלו הם חיים ובנים ומזונות. ואף על פי שגורו בבית דין של סנהדרי גדולה של מעלה על אלו ג' דברים, אם עמד אדם ונתכוון בתפילתו עד מקור החפץ, יפיק שאלתו. וזהו שאמרו חז"ל: 'בני חיי ומזוני לא בזכותא תליא מילתא אלא במזלא תליא מילתא'. טז. עיין שער מאמרי רשב"י שער ב דף מד. 'והנה התיקון השמיני של אריך אנפין הוא

הש"ת נוטל
ההשפעה מן
הרשעים
ונתנה
לצדיקים

וַיֵּשֶׂא ה' פְּנָיו. כִּי הִנֵּה עַל פִּי רַב, רְשָׁעִים שׁוֹנְאִים אֶת הַצְּדִיקִים וּמְקַטְרְגִים עֲלֵיהֶם בְּדַבְּרוֹם, וְזֶה בָּא לָהֶם אִם מִצְּלִיחִים וְקִימָא^{כא} לָהֶם^{כב}, מֶה שְּׂאִין כֵּן אִם הֵם עֲנִיִּים מֶה טוֹב וּמֶה נְעִים, וְעוֹד יוֹתֵר, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לֹקַח מֵהֶם הַשְּׁפַע וְנוֹתֵן לְהַצְּדִיקִים, כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּרָא וְנוֹתֵן לָזֶה, וְלַפְעָמִים נוֹטֵל מֵהֶם וְנוֹתֵן לְאֲשֶׁר טוֹב לָתֵן לוֹ, וְכֵן הִיָּה מִשְׁפֹּט הַמְּלָךְ^{כג}, שֶׁהִיָּה יְכוֹל לָתֵן הַנְּכֻסִים הַטּוֹבִים מִהָאָדָם וְנוֹתֵן לְעַבְדָּיו וְלֹא לְאַחֲרָי^{כד}. וְכִתִּיב גַּבֵּי מִשָּׁה רַבְּנוּ עָלָיו הַשְּׁלוֹם (שְׁמוֹת ד, יט) 'כִּי מָתוּ כָּל הָאֲנָשִׁים' כו', פִּרְשׁ רַש"י נַעֲשׂוּ עֲנִיִּים, וְכֵן אֵיחָא בְּנִדְרִים (סד:) ^{כה} נִרְאָה לִי. זֶה אוֹמֵר כִּי אִם אֵין

שְׁלוֹם אֵין כְּלוּם^{כז}, עַל כֵּן אוֹמֵר 'יֵשֶׂא ה' פְּנָיו' פְּרוּשׁ הַרְצוֹן וְהַחֲסָד שֶׁהֵטִיב לְהַרְשָׁעִים 'אֵלֶיךָ' יִקַּח מֵהֶם וְיִתֵּן לָךְ, וְעַל יְדֵי זֶה וְיִשֶׂם לָךְ שְׁלוֹם^{כח}:

וְכֵן יֵשׁ לְפָרֵשׁ 'יֵשֶׂא ה' פְּנָיו' לְפָרוּשׁ הָרֵאשׁוֹן^{כט}, דְּהֵינּוּ שְׂיֵשֶׂא ה' אֶת הַצְּדִיקִים וְיִרְוִמֵם אוֹתָם לְמַעְלָה לְמַעְלָה לָךְ לְטוֹבְתָךְ, וְהִגֵּם שְׂיֵהִיו מַעֲשִׂיו עַל יְדֵי זֶה נִפְלְאִים בְּעֵינֶיךָ, כִּי עַל כֵּן הָיוּ קוֹרְאִים לְנַבִּיא מְשַׁעֲבֵט^ל, לָזֶה אוֹמֵר 'וְיִשֶׂם לָךְ שְׁלוֹם' פְּרוּשׁ שְׂתֵאֵהֵב אוֹתָם:

עוֹד פָּסוּק (תהלים לג, ד) 'כִּי יֵשֶׁר דְּבַר ה' כו"ל. פִּרְשְׁנוּ כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הַכֹּל יְכוֹל מִתְּנַהֵג לְפָנִים מְשׁוֹרֵת הַדִּין, וְהוּא גַם

אף שעליית
והתרוממות
הצדיקים נראה
תמיד, תאהב
אותם

הנהגת לפנים
משורת הדין
ראויה מצד
הדין

ציונים ומקורות

היו המצרים פדיון של ישראל וכמו שפי' רש"י על 'ויסע מלאך האלקים' שהלך על מצרים (שמות יד, יט). וכן נמי לפעמים מי שע"פ הטבע קשה להוליד נותן הש"י פדיון גוי תחתיו לזה, וכן נמי בענין מזוני שאמרו חז"ל (פסחים קיח.) 'קשה כקריעת ים סוף', וכמו שפירשנו על פסוק 'ישא ה' פניו אליך', כי פנים הוא לשון רצון הפך של הסתר פנים חלילה, וזה 'ישא ה' פניו' מגוי 'אליך', להיות להגוי צער ולך הטובה, עי"ז 'וישם לך שלום' הוא מזוני, כמו שכתוב (תהלים קמו, יד) 'השם גבולך שלום חלב חיטים ישיביעך' וכן נמי לזיווגי הוא שלום בית'. כח. לעיל ד"ה יאר ה' פניו: 'פני הצדיקים הנקראים 'פניו'. כט. ראה מלכים ב ט, יא. ועיין רד"ק שם: 'היו קוראים לנביא משוגע, לפי שפעמים בעת הנבואה היה מנהגם כמו המשוגע ושיצא מדעתו, כמו שאמר (שמואל א יט, כד) 'ויפשוט גם הוא בגדיו', לפי שיש להם ביטול ההרגשות והכוחות הנפשיות, ובני ישראל הרעים שהיה דעתם ולבם אחר הבעל, היו קוראים לנביא ה' משוגע דרך בזיון'. ל. 'כי ישר דבר ה' וכל מעשהו באמונה אוהב צדקה ומשפט חסד ה' מלאה הארץ'.

כא. בדפ"ר 'והשעה קיימא'. כב. עיין ברכות ז: כג. ראה שמואל א ח, יד. כד. ע"ע להלן פר' מטו"מ ד"ה ועוד י"ל: 'שהנה פירשנו על 'ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום' שאמר המקום ב"ה למשה רבינו (שמות ד, יט) 'שוב מצרימה כי מתו כל האנשים' כו', וכן עושה הש"י תמיד כשיש עוררים על עובדי השי"ת, נוטל הקב"ה ממונם ונותן לעבדיו, כמו שיש רשות למלך לעשות כדכתיב בספר שמואל, ומכ"ש לבורא כל העולמים' וכו'. כה. 'כי מתו כל האנשים' וכו', הנהו מי מייתי, והא אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי כל מקום שנאמר 'ניצים' ו'נצבים' אינן אלא דתן ואבירם, אלא אמר ריש לקיש שירדו מנכסיהן וכו', ותניא ארבעה חשובין כמת עני ומצורע וסומא ומי שאין לו בנים, עני דכתיב 'כי מתו כל האנשים'. כו. עיין ספרא בחוקותי פ"א: 'שמא תאמרו הרי מאכל והרי משתה אם אין שלום אין כלום, תלמוד לומר (ויקרא כו, ו) 'ונתתי שלום בארץ'. כז. ע"ע להלן פר' מטו"מ: 'והנה פנים הוא רצון להיפוך מהסתר פנים, וזה אומר 'ישא ה' פניו' מהרשעים אליך, עי"ז 'וישם לך שלום' כמו בדתן ואבירם'. וע"ע פר' תרומה ד"ה והנה כמו שבקריעת: 'כמו שבקריעת ים סוף

ספר
זְכָרוֹן
זאת

פְּרִשְׁת נָשָׂא

במתן תורה
ניטל שפע בני
חיי ומזוני
מהאומות
וכוחות רוחניים
מהמלאכים
וניתן לישראל
וכן הוא בכל
שנה

הַנְּהָה פְּתִיב (במדבר א, יט) וַיִּפְקְדֵם בְּמִדְבַּר סִינַי. יש לפרש על דרך שפירושו רבותנו ז"ל לשון 'סיני' שירדה שנה לעובדי כוכבים, פארן שפרו ורבו ישראל עליה כו', במסכת שבת בפרק רבי עקיבא (פ.ט). וזה יש לפרש 'ה' מסיני בא' (דברים לג, ב) מרמוז בני חיי ומזוני שהשגנו על ידי התורה, כי ירדה שנה לעובדי כוכבים קאי על שפע מזוני ועשר שנתן לנו, כמו שכתוב (חבקוק ג, ו) ראה ויתר גוים כו', כי זה נקרא שנה, כי ההפוך פתיב (בראשית מא, ב) ונתענינה באחו' בתרגום ורעין באחוה, שאין עין בריה צרה בחברתה, ושנה קאי שנטל עשר לישראל, וזה מסיני בא'. וזרח

משעיר למו' קאי על חיי, שנקח מהם החרב שכתוב (בראשית כו, מ) 'על חרבך תחיה'. 'הופיע מהר פארן' על בני פנ"ל, וכן איתא בזהר (ח"ג קצב:). וזה הוא בגשמיות. וכן לענין הרוחניות, כי נקח גם ממלאכי מעלה, וזה ואתה מרבבת קדש'. הפל היה על ידי התורה, וזה מימינו אש דת למו'. וזה הוא תמיד, כמו שפרשנו על 'אלוה מתימן יבוא וקדוש מהר פארן סלה' שהוא 'סלה' פן: וזה יש לפרש נשא את ראש בני גרשון גם הם' (במדבר ד, כב), פרוש גם כשישראל נגרשים מנחלתם, כמו גרשנו היום מהסתפח בנחלת ה' (שמואל א כו, ט), ונשיאת ראש הוא עשר, למשפחתם

גם בגלות
נשפע לבני
בני חיי ומזוני

◆ ציונים ומקורות ◆

א. ויאמר ה' מסיני בא וזרח משעיר למו הופיע מהר פארן ואתה מרבבות קודש מימינו אש דת למו'. ב. עיין בבא קמא לח. "עמד וימודד ארץ ראה ויתר גוים" ראה שבע מצוות שקיבלו עליהם בני נח כיון שלא קיימו עמד והתיר ממונן לישראל'. ג. ראה רש"י שם ד"ה יפות. ד. עיין זוה"ק ח"ג קצב: "וזרח משעיר למו", ממה דאמרו בני שעיר דלא בעאן לקבלא, מהאי אנהר לון לישראל, ואוסיף עליהו נהורא וחביבו סגיא וכו'. מה עבד קרא לסמאל ואתא קמיה ואמר ליה תבעי אורייתא דילי, אמר מה כתיב בה, אמר ליה 'לא תרצח', דליג קודשא בריך הוא לאתר דאצטרין, אמר ח"ו אורייתא דא דילך היא ודילך יהא לא בעינא אורייתא דא וכו', ודא הוא 'וזרח משעיר למו' משעיר ממש נפק נהורא לון לישראל'. ה. 'הופיע' ואנהר לישראל 'מהר פארן', ממה דאמרו בני פארן דלא בעו לקבלא,

מהאי אוסיפו ישראל חביבו ונהירו יתיר כדקא יאות וכו', קרא לרהב אמר ליה תבעי את אורייתא דילי, אמר ליה מה כתיב בה, דליג ליה ואמר 'לא תנאף', אמר ווי אי ירותא דא יחסין לי קודשא בריך הוא, ירותא בישא דיתעבר בה כל שולטני, דהא ברכתא דמיא נטילנא, ברכתא דנוני ימא דכתיב (בראשית א, כב) 'פרו ורבו' וגו', וכתיב (שם יז, ב) 'והפריתי אותנו והרביתי אותנו' וכו', ונטל בהווא ברכתא דאפשיט מיניה רהב זעיר כמאן דאופע זעיר מברכתא דילהון למעבד פריה ורביה, בגין כך 'הופיע מהר פארן'. ו. לעיל פר' במדבר ד"ה והנה בשבועות: 'והנה בשבועות מעוררים תמיד אור התורה והטוב שנפעלו אז, וזה פירשנו הפסוק 'אלוה מתימן יבוא וקדוש מהר פארן סלה' מה לשון 'יבוא' וכן 'סלה', אלא כי תמיד מתעורר הטוב ההוא. וע"ע להלן פר' בהעלותך ד"ה והנה בכל יום.

הוא 'בְּנֵי', 'לְבֵית אֲבֹתָם' הוא 'חַיִּי', כִּי
אֲבוֹתֵינוּ חָיו הַרְבֵּה:

כֹּה תִּבְרְכוּ כו' אָמֹר לָהֶם (במדבר ו, כג).
לְשׁוֹן רַבִּים. וְקָאָמַר (שם, כד) 'יְבָרְכֶךָ
וְיִשְׁמְרֶךָ כו'', הַפֶּל לְשׁוֹן יַחֲדֵי. וּבָא לִי,
כִּי הִנֵּה נִשְׁמֹת יִשְׂרָאֵל חֲתוּרוֹת מִתַּחַת

בברכת כהנים
מתברך ג"כ
כסא הכבוד
עם בני

כֶּסֶא הַכְּבוֹד¹, וְזֶה יֵשׁ לְפָרֵשׁ 'כֹּה' רָאשֵׁי
תְבוֹת כֶּסֶא הַכְּבוֹד, 'תִּבְרְכוּ אֶת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל' פְּרוּשׁ עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְקָאָמַר
'לָהֶם' בְּשִׁבְלֵם 'יְבָרְכֶךָ ה' וְיִשְׁמְרֶךָ לְכֶסֶא
הַכְּבוֹד, וְדו"ק (וּמַעֲיִן זֶה מְצִינֵנוּ בְּבִרְכוֹת
(ז). 'יִשְׁמְעָאֵל בְּנֵי בְּרַכְנֵי' וְהוּא שֵׁם שֶׁהוּא
בְּרֵאשׁ הַכֶּסֶא וְדו"ק):

◆ ציונים ומקורות ◆

יושב על כסא רם ונישא, ואמר לי ישמעאל בני
ברכני, אמרתי לו, יהי רצון מלפניך שיכבשו
רחמיך את כעסך, ויגולו רחמיך על מידותיך,
ותתנהג עם בניך במידת הרחמים, ותיכנס להם
לפנים משורת הדין. י. עיין מאורי אור מערכת
האל"ף אות קכז וביאיר נתיב שם.

ז. 'ברכך ה' וישמרך. יאר ה' פניו אליך ויחונך.
ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום'. ח. זוה"ק
ח"ג כט: 'כל הנשמות גזורות מתחת כסא הכבוד'.
וע"ע חגיגה יב: ט. 'תניא, אמר רבי ישמעאל בן
אלישע פעם אחת נכנסתי להקטיר קטורת לפני
ולפנים, וראיתי אכתריאל יח' צבאות, שהוא

סֵפֶר
דְּבָרַי
אֵמֶת

פרשת נשא

החוטא אם היה דבוק בה' אי אפשר להענישו וע"כ מגרשים אותו שלא יהיה דבוק כ"כ

הצדיק צריך להשפיע לאדם עיקר בקשתו וגם שאר הטובות הנצרכים לו

דְּהִנֵּה כְּשֶׁאַדָּם חוֹטֵא, אִם הָיָה דְּבֹיֵק בּוֹ יִתְבַּרְךָ כְּרֹאֵי אֵי אֶפְשָׁר לְהַעֲנִישׁ, עַל כֵּן חֵס וְשְׁלוֹם גּוֹרֵם שְׁלֵא לְהִיּוֹת כָּל כֶּךָ דְּבֹיֵק בּוֹ יִתְבַּרְךָ, כְּמוֹ (בראשית ג, כד) וַיִּגְרַשׁ אֶת הָאָדָם. וְאִם יֵאמֶר הַצְּדִיק שְׂדוּקָא שְׂיַעֲנֵשׁ, עַל כֵּן אוֹמֵר לוֹ יִתְבַּרְךָ נִשְׂא אֶת רֵאשׁ בְּנֵי גֵרְשׁוֹן גַּם הֵם (במדבר ד, כב), לְשׁוֹן וַיִּגְרַשׁ אֶת הָאָדָם: לְבֵית אֲבֹתָם כּוֹ, דְּהִנֵּה דְרָךְ מְשָׁל אָדָם הָרוֹצֵה לְהִיּוֹת עָשִׂיר וְכִיּוֹצֵא, הִנֵּה זֶה אֶצְלוֹ הָעֶקֶר תְּאֹתוֹ, אַךְ צָרִיךְ גַּם בְּרִיאַת הַגּוֹף וְגַם בְּנִיּוֹ לְהִיּוֹת שֶׁל קִימָא וְכִיּוֹצֵא, וְזֶה לְבֵית אֲבֹתָם פְּרוּשׁ רְצוֹנָם כְּמוֹ וְלֹא אָבָה (שמות י, כז), וְלִמְשַׁפְּחֹתָם דְּהִינּוּ שְׂאָר טוֹבוֹת, דּוֹק:

אִישׁ אוֹ אִשָּׁה כִּי יַעֲשׂוּ כּוֹ לְמַעַל מוֹעֵל לַפְעֻמִּים יֵשׁ כְּאִדָּם גְּבוּהוֹת כְּלֵי טַעַם וְהַעֲצָה לְזִכּוֹר שׁוּהָ כֹּא מוֹחֲטָאִים וְעִ"ז יֵהָא שְׂפַל רוּחַ
בְּה' (במדבר ה, ו). פִּרְשָׁנוּ דִּידוּעַ בְּזִהַר (ח"א קסו). בְּחֻטָּאִים שׁוּרָה עַל הָאָדָם קְלִפָּה רַחֲמָנָא לְצַלְן וּמִתְגָּאָה עֲלֵיהּ דְּבַר נִשׁ כּוֹ^א. נִמְצָא שְׂיֵשׁ לַפְעֻמִּים בְּאָדָם גְּבוּהוֹת הֵלֵב בְּלֹא טַעַם, זֶה בָּא מִמָּה שְׂחֻטָּא [עַל כֵּן] שׁוּרָה עֲלֵיו כּוֹ כַּנֵּ"ל. וְהִנֵּה זֶה גּוֹפָא הוּא שְׂפִלוֹת גְּדוּל, שְׂאוֹר עוֹלָה לְמַעַלָּה מְצַד הַיְצָר הָרַע, גַּם שְׂיֵשׁ בּוֹ שְׂקָר וְחֻמְצָא יְכוּל לְחֻמְצָא אוֹתוֹ כְּלוֹ רַחֲמָנָא לְצַלְן, וְיְכָל הַמִּתְגָּאָה כְּאִלוֹ בָּא עַל כָּל עֲרִיּוֹת כְּלָם (סוטה ד:), וְכָל הַחֲסֻרוֹנוֹת הָרַעוֹת אֲשֶׁר הֵם בְּגְבוּהוֹת יַעֲיֵן בְּשַׁעֲרֵי קְדֻשָּׁה (ח"ב שער ד) ^ה. וְהַתְקַנָּה, לְזִכֹּר זֶה שְׂבָא מִן הַחֻטָּא וְלְהִיּוֹת שְׂפַל בְּעֵינָיו, לְהַחֲזִיק עֲצָמוֹ לְחוֹטֵא:

ציונים ומקורות

הרע, דהכי איהו יצר הרע בבר נש כחמיר בעיסה, עאל במעווי דבר נש זעיר זעיר, ולבתר אסגי ביה עד דכל גופא אתערב בהדיה. ה. 'הגאווה היא שורש להרבה עבירות אם בין אדם למקום ואם בין אדם לחבירו, כי גורם להזיק לחבירו ולשנאותו ולדבר לשון הרע עליו, וכאלה רבות, ואם בינו למקום שכן כתיב (דברים ח, יד) 'זרם לבבך ושכחת את ה' אלהיך', ואמרו רבותינו ז"ל (סוטה ה.) 'כל שיש בו גסות הרוח נקרא 'תועבה' שנאמר (משלי טו, ה) 'תועבת ה' כל גבה לב'. ואמרו (שם) 'בשמתא מאן דאית ביה', וראוי לגדעו כאשריה ואין עפרו ננער ושכינה מיללת עליו ושקול כעובד עבודה זרה וככופר בעיקר, וכאילו בא על כל העריות כולם, וכאילו בנה במה, ואפילו שיקנה להקדוש ברוך הוא שמים וארץ כאברהם אבינו שלא ינקה מדינה של גהינום, וסופו מתמעט ונאסף מן העולם שלא

א. 'נשא את ראש בני גרשון גם הם לבית אבותם למשפחותם'. ב. 'דבר אל בני ישראל איש או אשה כי יעשו מכל חטאת האדם' וגו'. עד 'האשם המושב לה' לכהן'. ג. 'האי קרא על יצר הרע אתמר, בגין דאיהו מקטרגא תדיר לגבי בני נשא ויצר הרע איהו ארים לביה ורעותיה דבר נש בגאותא ואזיל אבתריה מסלסל שעריה וברישיה, עד דאיהו אתגאי עליה ומשיך ליה לגיהנום'. וע"ע לעיל הנהגות אות פא: 'ולא להאמין בעצמו, כי כמה פעמים היה נראה כבר טוב ואח"כ לא כן היה, וכל נדנוד גאווה בא מחטאים, וכדאיתא בזוהר 'מתגאה עליה דבר נש', וע"כ היה בעת שהיה קדושה יותר, הכרתי יותר החסרונות באמת גמור בלי שום ספק כלל. אך אעפ"כ להיות שמח בהאמת'. ד. ראה זוה"ק ח"ב קפב. 'ודא איהו רוא דיצר הרע פולחנא נוכראה, דאיכרי אוף הכי שאור, ודא איהו יצר

ע"י שיהזיק
עצמו לאשם
יכנע ועי"ז ישגי
מוחזן וחכמה

וְזֶה יֵשׁ לְפָרֵשׁ 'אִישׁ אוֹ אִשָּׁה כּוֹ מְכַל
חֲטָאת הָאָדָם', בָּא זֶה 'לְמַעַל מְעַל'
לְשׁוֹן גְּבִהוֹת 'בֵּה'', וְהִתְקַנָּה וְאִשְׁמָה
הַנֶּפֶשׁ הַהִיא, פְּרוּשׁ יַחְזִיק נִפְשׁוֹ
לְאִשְׁמָה כַּנֶּל, וְהִתְוֹדוּ כּוֹ וְהִשִּׁיב אֶת
אִשְׁמוֹ בְּרֵאשׁוֹ, פְּרוּשׁ עַל יְדֵי זֶה שְׂיַחְזִיק
אֶת עַצְמוֹ לְאִשָּׁם יִהְיֶה נִכְנָע בְּעֵינָיו
וְיִשְׁיג חֲכָמָה אֲשֶׁר מֵאֵין תִּמְצָא וְיִוָּרֵד
מִמְקוֹם גְּבוּהָ לְמְקוֹם נְמוּךְ, וְזֶה וְהִשִּׁיב
אֶת אִשְׁמוֹ בְּרֵאשׁוֹ לְהִיּוֹת לוֹ מַחֲזִין
וְחֲכָמָה 'בְּרֵאשׁוֹ':

וְחֲמִישִׁיתוֹ יִסַּף עָלָיו, דְּהִנֵּה הַדְּבָקוֹת
מְרַמְזוּ בְּחֲמֵשׁ מִדְּרָגוֹת, נִפְשׁ
רוּחַ נִשְׁמָה חַיָּה יַחֲדָה"ה, גַּם בְּשֵׁם הַנִּי"ה
בְּרוּךְ הוּא וְקוֹצוֹ הֵנָּה חֲמֵשׁ מִדְּרָגוֹת"ט,
צָרִיךְ לְהוֹסִיף עַל זֶה דְּבָקוֹת יוֹתֵר, וְגַם
יִוְעִיל לוֹ הַכְּנַעְתּוֹ שְׂיִהְיֶה עִמּוֹ ה' לְהוֹסִיף
בְּכָל פְּעַם, וְנִתֵּן לְאִשֶּׁר אִשָּׁם לוֹ כִּי גַם
בְּהַדְּבָקוֹת צָרִיךְ לְזַכֵּר שֶׁהוּא לְכַבּוֹד שְׂמִים
שֶׁהוּא רְצוֹנוֹ יִתְבָּרֵךְ:

וְאִם אֵין לְאִישׁ גְּאֵל, פְּרוּשׁ אֵינוֹ יוֹדֵעַ
הָאֵיף לְשׁוֹב, כִּי הַתְּשׁוּבָה הוּא

ע"י הכנעה
יהיה ה' עמו
להוסיף דבקות
תמיד בכל
חמש המדרגות
וגם הדבקות
צ"ל לש"ש

כשאינו יודע
לשוב יתקרב
לצדיקים

◆ ציונים ומקורות ◆

ליודעי חן, ונעשה מכל חלק מחלקיו קומה שלימה, כי בכל חלק נדבק בפרצוף שלמעלה, וכן בכל חמישה חלקיו. ט. עיין שער ההקדמות הקדמה א: 'אם נרצה לפרט ולחלק אלו העשר ספירות הנזכרים הכלליות בפרטים רבים, אינם מתחלקות רק בבחינת ה' פרצופין בלבד וכו', וזה סדרן, כי ספירת הכתר הוא פרצוף שלם כלול מעשר ספירות פרטיות ונקרא אריך אנפין וכו', וספירת חכמה גם הוא פרצוף שלם ונקרא אבא. והבינה גם היא פרצוף שלם ונקראת אמא. ושש ספירות אשר מחסד עד יסוד, גם הם פרצוף אחד שלם, ונקראים זעיר אנפין. וספירה העשירית הנקראת מלכות, הנקראת נוקבא דז"א, גם היא פרצוף שלם כולל עשר ספירות פרטיות שבה'. וע"ע שם הקדמה ב: 'דע כי העשר ספירות הכלליות הכוללות כל עולם ועולם הנה הם נכללות יחד כולם בבחינת הוי"ה אחת. והנה קוצו של יו"ד שיש בזאת ההוי"ה היא בספירת הכתר. והיו"ד עצמה היא בחכמה, וה"א ראשונה בבינה. והו', בתפארת, כלול משש ספירות חסד גבורה תפארת נצח הוד יסוד, אשר כללותם יחד נקראים בשם פרצוף אחד הנקרא זעיר אנפין. וה' אחרונה מלכות דזעיר אנפין. וע"ע עץ חיים שער העקודים פ"ה: 'ה' שמות יש לנשמה, והם נגד ה' פרצופים, נפש מלכות, רוח תפארת, נשמה בינה, חיה חכמה, יחידה כתר'.

בזמנו, ואפילו ירבעם שכל חכמי דורו היו לפניו כעשבי השדה ולא היה בתורתו דופי והיה שונה ק"ג פנים בתורה, לא נענש ונטרד מן העולם הזה והעולם הבא אלא מפני גסות הרוח, וכאילו דוחק רגלי השכינה ומסתלקת מן העולם ואומרת אין אני והוא יכולים לדור יחד בעולם, ומורד במלכות שמים, ומתעטף בטליתו של מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא שנאמר בו (תהלים לג, א) 'ה' מלך גאות לבש'. ו. ע"ע זכרון זאת פר' ויגש ד"ה כתיב אני חכמה: 'מי שמפשפש במעשיו ומוצא לו חסרונות ומתודה לפני הבורא ב"ה והוא מכיר שפלות, יכול להשיג יותר חכמה, כי 'החכמה מאין תמצא' (איוב כח, יב), וגם נמשלה למים שהולך למקום נמוך. ז. ראה תענית ז. 'למה נמשלו דברי תורה למים, דכתיב (ישעיה נה, א) 'הוי כל צמא לכו למים', לומר לך, מה מים מניחין מקום גבוה והולכין למקום נמוך, אף דברי תורה אין מתקיימין אלא במי שדעתו שפלה. ח. עיין מאור ושמש פר' תולדות ד"ה עוד בפסוק הנ"ל דהנה: 'האיש הישראלי צריך לעבוד את השי"ת בכל חלקי נפשו שהם נפש רוח נשמה חיה יחידה, דהיינו שידבק כל חלקי נפשו באותיות התורה ותפילה, בפנימיות הקדושה שבאותיות. וכשאדם מדבק כל חלק מחלקיו הנזכרים בקדושת פנימיות האותיות, אזי מידבק בחמישה פרצופים העליונים כידוע

גּוֹאֵל' שְׁמַבִּיא גְּאֻלָּה לְעוֹלָם כּוֹ', הָאֲשָׁם
הַמוֹשֵׁב לֵה' לִפְהֵן' פְּרוֹשׁ יִתְקַרֵּב עֲצָמו
אֶל הַצְּדִיקִים:

שָׁם (במדבר שם, י) **וְאִישׁ אֶת קְדָשָׁיו לֹ**
יְהִיו כּוֹיִא. דְּהִנֵּה יֵשׁ מְדַרְגָּה שְׂאָדָם
רוֹאֵה לְהִיּוֹת טוֹב לְהִתְקַדֵּשׁ תָּמִיד, וְיֵשׁ
עוֹד מְדַרְגָּה שְׂאוֹהֵב אֶת הַבּוֹרָא בְּרוּךְ
הוּא וְחֻפְצוֹ וְרְצוֹנוֹ לְהַשְׁלִים רְצוֹנוֹ
יִתְבָּרֵךְ לְהִיּוֹת נַחַת רוּחַ לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ,
נִמְצָא הוּא תָּמִיד מְשַׁפֵּיעַ כְּכַיִּכּוֹל לְפָנָיו
יִתְבָּרֵךְ תַּעֲנוּג:

יש אדם רוצה
להיות טוב
ולהתקדש
תמיד ויש
שאוהב את ה'
ורוצה לעשות
לו נח"ר וכוה
משפיע תענוג
לה

וְזֶה וְאִישׁ אֶת קְדָשָׁיו לֹ יְהִיו, 'אִישׁ
אֲשֶׁר יִתֵּן לִפְהֵן' שְׂפֹנְתוֹ לִתֵּן לֹ
יִתְבָּרֵךְ שְׂנֶקְרָא כְּהֵן^י, 'לֹ יְהִיו', דִּידוּעַ
[דְּכַתִּיב] (איוב לה, ז) 'אִם צְדָקְתָּ מַה תִּתֵּן
לֹ כּוֹ', זֶה אָמַר לֹ יְהִיהָ, אֶלָּא שְׁזָה
הוּא רְצוֹנוֹ יִתְבָּרֵךְ:

רצון ה' לקבל
תענוג
מהעובדים
אליו לעשות לו
נח"ר אף
שבאמת אינו
צריך לזה

וְאִם נִדְקְדַק שְׂקָדָם כְּתִיב לְשׁוֹן רַבִּים אַחַר
כֶּף לְשׁוֹן זְכַרִּי 'יְהִיהָ', יֵשׁ לְפָרֵשׁ
שְׂקָאֵי עַל הַפְּהֵן, לֹ יְהִיהָ הַפְּהֵן הוּא
יִתְבָּרֵךְ יְהִיהָ עֲמוֹ, וּמְקַיִם גְּזַרְתּוֹ יִתְבָּרֵךְ
שְׂמוֹ מַה שְׂיִגְזֹר הוּא, וַיִּבְטַל גְּזַרְתּוֹ הַבּוֹרָא
בְּרוּךְ הוּא אִם יִרְצָה, וְזֶה לֹ יְהִיהָ כְּמוֹ
טָפַל לֹ:

העובד ככוונה
לעשות נח"ר
לה' יהיה ה'
עמו ויקיים
גזרותיו ויוכל
לבטל גזרת
הבורא

כֹּה תִּבְרַכּוּ כּוֹ (במדבר ו, כג). **פְּרֻשָׁנוּ כִּי**
'כֹּה' פְּרוּשׁוֹ גְּבוּרוֹת, כְּמוֹ 'לֹא שְׂמַעְתָּ
עַד כֹּה' (שמות ז, טז), וְכִדְאִיתָא בְּזִהַר (ח"ג
קמה:ט) 'מִכָּה' מִן כֹּה', כִּי יֵשׁ ה' אוֹתִיּוֹת
מִנְצַפִּיךְ הַכְּפוּלוֹת^ט, וְכָל אֶחָד כָּלוּל
מִכֹּלָהוּ, הֵנָּה כֹּה:

'כה' רומז
לגבורות
שבאותיות
מנצפ"ך שכל
אחד כלול
מכולם

וְהִנֵּה הַפְּהֵן צָרִיף לְהִמְתִּיק הַדִּינִין
בְּשִׂרְשׁוֹ, כִּי שִׂרְשׁ הַדִּינִין הוּא
הַצְּמָצוּם הָרֵאשׁוֹן^י, כִּי הִרְצוֹן לְהִטִּיב
הוּא שִׂרְשׁ חֶסֶד, וְהַצְּמָצוּם לְהִיּוֹת בָּא

הכהן צריך
להמתיק
הדינים
בשורשם כדי
שיוכלו לקבל
החסד

◆ **צִיּוּנִים וּמִקּוּרוֹת** ◆

ותבסמון לה לקבלייהו דישראל, בגין דלא
ישתכחון בה דינין, הדא הוא דכתיב, 'כה תברכו
את בני ישראל'. טז. ראה זוה"ק ח"א קא.
'מנצפ"ך חמישה גבורות'. יז. עיין עץ חיים שער
עיגולים ויושר ענף ב: 'טרם שנאצלו הנאצלים
ונבראו הנבראים היה אור עליון פשוט ממלא כל
המציאות ולא היה שום מקום פנוי בבחי' אויר
ריקני וחלל אלא הכל היה ממולא מן אור אין
סוף פשוט ההוא ולא היה לו בחי' ראש ולא בחי'
סוף אלא הכל היה אור אחד פשוט שוה
בהשוואה אחת והוא הנק' אור א"ס. וכאשר עלה
ברצונו הפשוט לברוא העולמות וכו', אז צמצם
את עצמו וכו', ענין הצמצום הזה הוא לגלות
שורש הדינין, כדי לתת מידת הדין אח"כ
בעולמות'. וע"ע באר מים חיים פר' בראשית:
'וכללו של דבר כי אחר שהכל היה ממולא מאור
אין סוף ברוך הוא ולא היה שום מקום פנוי
לעמידת העולמות בשום אופן, והוכרח לצמצם
אורו כדי שישאר מקום פנוי לעמידתם ולתת

י. ראה יומא פו: 'גדולה תשובה שמביאה את
הגאולה שנאמר (ישעיה נט, כ) 'זבא לציון גואל
ולשבי פשע ביעקב' מה טעם 'זבא לציון גואל'
משום ד'שבי פשע ביעקב'. יא. 'ואיש את
קדשיו לו יהיו איש אשר יתן לכהן לו יהיה'.
יב. עיין זוה"ק ח"ג מט: 'והובא אל הכהן' (ויקרא
יג, ט) דא הוא קודשא בריך הוא'. וע"ע סנהדרין
לט. יג. אולי צ"ל 'יחיד'. יד. 'דבר אל אהרן
ואל בניו לאמר כה תברכו את בני ישראל אמור
להם'. טו. 'אמר רבי אבא, 'כה תברכו', תאנא,
האי צדק אתקרי 'כה', דכל דינין מתערין מיניה,
והיינו דאמר רבי אלעזר, מהו 'מכה רבה' (במדבר
יא, לג), כלומר מכה מן 'כה' וכו', ומהאי 'כה'
מתערין דינין, ומדאתחבר עמה חסד, אתבסמת,
ובגין כך אתמטר דא לכהן דאתי מחסד, בגין
דתתברך ותתבסם 'כה', הדא הוא דכתיב, 'כה
תברכו', כלומר אף על גב דהאי 'כה' אשתכחת
בדינין, תבסמון לה ותברכון לה, דכתיב 'כה
תברכו את בני ישראל', תברכו בהאי חסד ל'כה',

ספר
אוהב
ישראל

פְּרִשְׁת נְשֵׂא

וְאִישׁ אֶת קִדְשׁוֹ לֹא יִהְיֶה וְגו' א. וְהִנֵּה פְּסוּק זֶה עַל כְּרִחַף אוֹמֵר דְּרִשׁוּנֵי וְחִיו, כִּי לְפִי פְּשׁוּטוֹ אֵינוֹ מוֹבָן. אַךְ יֵשׁ לוֹמֵר בְּזֶה עַל פִּי מֵאֲמַר חַז"ל בְּפֶרֶק בִּיצַד מְבָרְכִין (ברכות לה.)² 'אָסוּר לְאָדָם לְהִנּוֹת מִהָעוֹלָם הַזֶּה בְּלֹא בְּרָכָה כּו', וְכֹאֲלוֹ מֵעַל בְּהַקְדֵּשׁ כּו', וְכֹאֲלוֹ גּוֹזֵל אֶבְיוֹ וְאָמוֹ כּו', רַבִּי לְוִי רָמִי פְּתִיב (תהלים כד, א) 'לֵה' הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ וּכְתִיב (שם קטו, טז)

הַשָּׁמַיִם שָׁמַיִם לֵה' וְהָאָרֶץ נָתַן לְבָנֵי אָדָם, אֲלֵא כָּאֵן קִדְם בְּרָכָה וְכֹאֵן לְאַחַר בְּרָכָה. וְלִהְבִּין טַעַם הַדְּבָרִים לְמָה נִשְׁתַּנָּה אַחַר הַבְּרָכָה מִקִּדְם הַבְּרָכָה:

אֵךְ יֵשׁ לוֹמֵר, דְּהִנֵּה נּוֹדַע שְׁבָכָל הַנְּבָרָאִים וּבְכָל מִינֵי מֵאֲכָל יֵשׁ בָּהֶם נִיצוּצֵי קִדְשֵׁינֵי, וְזֶהוּ טַעַמָּן שֶׁל הַמֵּאֲכָלִים וְרִיחָן וְטוֹבָן, וּבְרָבוֹת הַנִּיצוּצוֹת נִתְרַבָּה הַטַּעַם וְרִיחָן הַטּוֹב. וְהִנֵּה הַנִּיצוּצֵי קִדְשֵׁינֵי כָּל

המכרך ככוונה
מועלה
הניצוצות הק'
שבמאכל
לשורשים
ובמטריך שפע
לעולמות

צִיּוּנִים וּמְקוּרוֹת

מאכל שיערב לאחד יותר מלזולתו כי מגיע לחלקו. והנה לזה צריך שימוש חכמים להבין הענין על בוריו, ואילו היינו רוצים להאריך ולפרש הדברים אפילו כפי שיכלנו הדל יארך הענין, ועפ"ז פירש הבעש"ט זצלה"ה דברי דוד אדונינו (תהלים קז, ה) 'רעבים גם צמאים, ר"ל למה עשה הש"י ככה שיהיו בני אדם 'רעבים גם צמאים', הלא הוא על כי 'נפשם בהם תתעטף, דהיינו שבכל ענייני העולם מעוטפים ניצוצי קדושה השייכים לחלקי נפשותם, והבן. וע"ע שפת אמת פר' ראה תרלד ד"ה כי 'רחיב. ד. עיין מאור עינים פר' מטות ד"ה וידבר משה: 'אין לך דבר מזה העולם שאין בו ניצוץ הקדוש שנאצל מדיבורו של הקודשא בריך הוא המחיה אותו הדבר, והוא הטעם שבדבר ההוא המתוק לחיך, כמ"ש (תהלים לד, ט) 'טעמו וראו כי טוב ה', ר"ל מה שאתם טועמין ורואין 'כי טוב, הוא ה', שהוא ניצוץ הקדוש שבדבר ההוא המלושב בו, כמו שנראה לעין כי לאחר שאכל האדם המאכל ונשאר החיות בקרבו, שהפסולת נדחה לחוץ מבלי חיות והוא דבר נפסד וגרוע, כי עיקר המזון שהאדם ניזון ממנו ומוסיף לו כח הוא הניצוץ הקדוש שבמאכל ההוא, שהוא הטעם הטוב שהאדם טועם במאכל ובמשקה ההוא.'

א. 'ואיש את קדשיו לו יהיו איש אשר יתן לכהן לו יהיה'. ב. 'תנו רבנן, אסור לו לאדם שיהנה מן העולם הזה בלא ברכה, וכל הנהנה מן העולם הזה אמר שמואל, כל הנהנה מן העולם הזה בלא ברכה כאילו נהנה מקדשי שמים, שנאמר 'לה' הארץ ומלואה'. רבי לוי רמי, כתיב 'לה' הארץ ומלואה' וכתוב 'השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם, לא קשיא כאן קודם ברכה כאן לאחר ברכה. אמר רבי חנינא בר פפא, כל הנהנה מן העולם הזה בלא ברכה כאילו גוזל להקדוש ברוך הוא וכנסת ישראל, שנאמר (משלי כח, כד) 'גוזל אביו ואמו ואומר אין פשע חבר הוא לאיש משחית, ואין 'אביו' אלא הקדוש ברוך הוא שנאמר (דברים לב, ו) 'הלא הוא אביך קנך, ואין 'אמו' אלא כנסת ישראל שנאמר (משלי א, ח) 'שמע בני מוסר אביך ואל תטוש תורת אמך'. ג. עיין אגרא דכלה דברים פר' דברים ד"ה רב לכם: 'על מה עשה ה' ככה שיהיה אדם צריך לאכילה ושתיה והנאות העולם כיוצא, ובלעדם אי אפשר לו לחיות על פני האדמה. וכתבו המקובלים כי בכל דבר יש ניצוצות וחיות אלקות, ויצטרך כל אדם להעלות הניצוצות הנוגעים לחלק נשמתו, על כן יש

הקדוש, לזאת לו יהיה, הינו לאשר נתן שֶׁבַח וְהוֹדִיָּה וּבְרָכָה לְהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ בְּרַעוּתָא דְלִבָּא וְכַנְ"ל וְלִזְמַת זְכָה בְּהֵן וּבְקַדְשֵׁיהֵן וְכַנְ"ל, וְהֵבֵן:

בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי נָשִׂיא לְבְנֵי מְנַשֶּׁה גַּמְלִיאֵל בֶּן פְּדָהצוֹר וגו'. בַּמִּדְרָשׁ (במ"ר יד,

הצדיקים נקראים על שם יוסף

ו) 'הדא הוא דְּכְתִיב (קהלת ח, ב) 'אָנִי פִי מְלֶךְ שְׁמֹר'. וּבְהֶעִיר לֵב וְשׁוֹם שְׁכָל יֵשׁ לֹמֵר, דְּהִנֵּה כְּתִיב (בראשית מה, נא-נב) 'וַיִּקְרָא יוֹסֵף אֶת שְׁם הַבְּכוֹר מְנַשֶּׁה כִּי נִשְׁנִי אֱלֹהִים אֶת כָּל עַמְלִי וְאֶת בֵּית אָבִי, וְאֶת שְׁם הַשְּׁנִי קָרָא אֶפְרַיִם כִּי הִפְרִנִי אֱלֹהִים בְּאֶרֶץ עֲנִי', וְיִדְוֶעַ כִּי יוֹסֵף הוּא הַצְּדִיק יְסוּד עוֹלָם וְכָל הַצְּדִיקִים נִקְרָאִים עַל שְׁמוֹ.

וְהִנֵּה עָקֵר תּוֹלְדוּתֵיהֶן שֶׁל צְדִיקִים הוּא מַעֲשִׂים טוֹבִים^ט, וַיֵּשׁ שְׁנֵי בְּחִינּוֹת תּוֹלְדוֹת הַצְּדִיק הַיּוֹצְאִים מִמֶּנּוּ, בְּחִינָה אַחַת שֶׁהַצְּדִיק הַהוּא הוּא הַשְּׁלִיט וְהַמְּשַׁבֵּר לְכָל עַמֵּי הָאָרֶץ וּמְשַׁיֵּף שְׁפַע וּבְרָכָה וּמְזוֹן וּפְרִיָּסָה לְכָל בְּרוּאֵי הָעוֹלָמוֹת וּבְנֵי חַיִּי וּמְזוֹנֵי, וְתוֹלְדָה זוֹ מְכַנֶּה בְּשֵׁם אֶפְרַיִם מְלֶשֶׁן פְּרוּ וּרְבוּ כִּי הִפְרִנִי אֱלֹהִים, שֶׁהוּא הַמְּשַׁיֵּף פְּרוֹת לְהָעוֹלָם מְזוֹן וְשְׁפַע טוֹב וּבְרָכָה:

יש בחי' בצדיקים שממשיכים שפע לנבראים

הֵיכָא דְּאִיתְנַהּוּ בֵּי גִזָּא דְּרַחֲמָנָא אִיתָא וְהִמָּה הַקְּדֻשׁ, וְלִזְה אָסוּר לְאָדָם לְהַנּוֹת מֵהֶם וְהוּא כְּאִלוּ מַעַל כִּי אֵין לָךְ הַקְּדֻשׁ גְּדוֹל מְזָה, וְאָמְנָם כְּאִשְׁרֵי הָאָדָם אִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי מְבָרַךְ עַל אֵיזָה דְּבַר בְּרָכָה הָרְאוּיָה לוֹ עַל פִּי תַקְנֵת חַז"ל, וּמְבָרַךְ אוֹתָהּ בְּכּוֹנֵת הַלֵּב וּבְדַבְּקוֹת וְאֶהְבֵת וְיִרְאֵת שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ, בְּזָה מַעֲלָה הַנִּיצוּצִין קְדִישִׁין לְמִקּוּרָן וְשָׂרְשָׁן הָרְמָה בְּקַדְשׁ וּמְמַשִּׁיף שְׁפַע טוֹב וּבְרָכָה לְכָל הָעוֹלָמוֹת, כִּי 'בְּרָכָה' הוּא מְלֶשֶׁן 'בְּרָכָה' בְּסוּד נַחַל הַמְּשַׁיֵּף שְׁפַע לְכָל הָעוֹלָמוֹת, וְעַל כֵּן זְכָה אוֹתוֹ הַמְּבָרַךְ בְּדַבְּרֵי מְאֹכֵל הַזֶּה אוֹ הַמְּשַׁקָּה הַהוּא וְנַעֲשֶׂה כְּשֵׁלוֹ, לְהִיּוֹת כִּי הוּא הָעֵלָה הַנִּיצוּצִין הַקְּדוּשִׁים שְׁבוּ לְמִקּוּרָן וְשָׂרְשָׁן וְעַל יְדֵי זֶה הַמְּשַׁיֵּף מְלַמְעֵלָה שְׁפַע טוֹב בְּיַתֵּר שְׂאֵת, וְלִזְה וְהָאָרֶץ נִתֵּן לְבְנֵי אָדָם:

וְזֶהוּ מְרַמֵּז כָּאֵן בְּפִסּוּק, וְאִישׁ אֶת קְדֻשׁוֹ הַיְנוּ הַנִּיצוּצִין קְדִישִׁין שְׁבָכֵל דְּבַר שֶׁהָעֵלָה אוֹתָם לְמִקּוּרָן וְשָׂרְשָׁן, לֹו יְהִי הַמָּה שְׂיָכִים אֶלְיוֹ וְהֵם כְּשֵׁלוֹ מְמַשׁ וְאֵין בָּהֶם מַעֲלָה וְלֹא מְשׁוּם גִּזָּל, וְהַטַּעַם לְדַבְּרֵי, לְאִשְׁרֵי אִישׁ אֲשֶׁר יִתֵּן לְפָהֵן לוֹ יְהִי, הַיְנוּ לְהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ הַנִּקְרָא בְּסוּד 'פָּהֵן' כְּכִיכּוֹל כְּמַבְאָר בְּזֶהר

הנותן ברכה והודאה להש"ת על איזה דבר זוכה בניצוצות הק' שבו

◆ ציונים ומקורות ◆

ליה המבורך איהו מבוועא דבירא'. ז. ח"ג מט: 'והובא אל הכהן' (ויקרא יג. ט) דא הוא קודשא בריך הוא וכו', תא חזי, באתר חד אהרן הכהן, ובאתרא אחרא הכהן סתם, ודא קודשא בריך הוא'. ה. זוה"ק ח"א נט: 'יוסף בגין דנטר ליה לברית עלמא זכה דאיכרי צדיק'. וע"ע זוה"ק ח"ג שב. ט. רש"י בראשית ו, ט. וע"ע בר"ר ל, ו. תנחומא נח ב. י. עפ"י כת"י, ובדפוס"ר בכמה שינויים.

ה. עיין ריקאנטי שמות ב, יא: 'לשון ברכה נופלת על התפשטות המקור מלשון בריכה'. וע"ע מערכת האלקות פט"ו: 'ובברכות יכוין למילת ברוך לראשונה, שהוא מקור הברכה והיא הברכה'. וע"ע שו"ת הרשב"א ח"א סימן תכג. ו. עיין זוה"ק ח"ב קלה: 'ברוך ה' המבורך' דא אפיקו דברכאן ממקורא דחיי ואתר דנפיק מינה כל שקיו לאשקאה לכולא, ובגין דאיהו מקורא ברזא דאת קיימא קרינן

בח"י אחרת של צדיקים שע"י שעושים תשובה פותחים שערי תשובה לכל

וישיא עוד תולדה שנייה של הצדיק, דהנה עולם התשובה הוא גבוה מאד ואין כל אדם יכול להשיגו, אך על ידי מה המה נפתחים השערי תשובה, על ידי הצדיק, הינו אם היה הצדיק דבוק תמיד בעבודת ה' בלי הפסק ולא היה נופל במחשבתו מן הדבקות אפלו רגע אחד, אז היה יכול להתבטל ממציאותו מחמת גדל דבקותו בהשם יתברך ואהבתו^י, לזה עשה הוא יתברך וסבב סבות ומגלגל שהצדיק יפל לפעמים ממחשבתו הקדושה ונעלם ממנו פרגע, ואז תכף כשמעורר הצדיק את עצמו מנפילתו וחוזר בתשובה על זאת ודופק על שערי תשובה להשיג מחילה על שגגתו זו שעבר על השמר לך פן תשכח כו' (דברים ו, יב)^י, ואז על ידי תשובתו הוא מעלה כל קלקולי הרשעים

ומכניס הרהורי תשובה בלב כל בני אדם אפלו באותן שהם בעמקי שאול רחמנא לצלן^י, ואם פן על ידי השכחה של הצדיק זהו הגורם שנפתחו השערי תשובה לבני האדם, וצדיק זה נתכנה בשם 'מנשה' לשון שכחה, ועל ידו בא התנשאות לכל העולם, הינו על ידי שכחת הצדיק ותשובתו הרמה, וזהו שאמר נשיא לבני מנשה:

אך באמת יש לדעת ולהבין מאין בא ההתעוררות להצדיק לעשות תשובה, פיון שנעלם ונשכח ממנו הדבקות שלו. אך פיון שהצדיק משים ללבו שהשם יתברך מלא כל הארץ כבודו ולית אתר פנוי מניה, ואפלו בפחינה התחתונה שנופל שם הצדיק גם שם יש כח וחיית אלקות, ואם פן לא נפסק כלל מן דבקות ה', פי יודע שהשם

הצדיק מתעורר לשוב לשורשו ע"י שמתבונן שהש"ת נמצא עמו גם בנפילתו

ציונים ומקורות

יא. מכאן עד סוף הפרשה ליתא בדפו"ר, ונוסף עפ"י כת"י. יב. עיין צפנת פענח פר' בא: 'לפעמים' ביטולו של תורה זהו יסודה וכו' (מנחות צט:). והענין, דשמעתי ממורי זללה"ה ענין 'החיית רצוא ושוב' וגו' (יחזקאל א, יד), כי כל דבר חושק ומתלהב לחזור לשורשו לידבק שם, לכך הנשמה מתלהב תמיד לידבק בשורשו למעלה על ידי חשק בתורה ובעבודת ה', ואם מתלהב תמיד הי' בטל ממציאותו כמו קודם עולם התיקון וכו', לכך תיקן השם יתברך שיעסוק לפעמים זמן מה בצרכי הגוף אכילה ושתייה, ומעט להתעסק בצרכי פרנסתו, גם שיש לו מידת הסתפקות, ועל ידי ביטולו מעבודת ה' בזמנים אלו ינוח הנשמה, וכח השכלי יתחזק לחזור ולעסוק בעבודת ה' אח"כ, וזהו 'החיית רצוא ושוב', ודפח"ח. וע"ע לעיל ד"ה עשרים גרה. יג. שם, י-יג: 'והיה כי יביאך ה' אלהיך אל הארץ אשר נשבע לאבותיך לאברהם ליצחק וליעקב לתת לך ערים גדולות וטובות אשר לא בנית.

ובתים מלאים כל טוב אשר לא מילאת ובורות חצובים אשר לא חצבת כרמים וזיתים אשר לא נטעת ואכלת ושבעת. השמר לך פן תשכח את ה' אשר הוציאך מארץ מצרים מבית עבדים. את ה' אלהיך תירא ואותו תעבוד ובשמו תשבע. יד. ע"ע תולדות יעקב יוסף פר' נשא: 'משל א', שנשלח בן מלך מאביו ולא היה יכול להחזירו, עד שהוצרך שר אחד לפשוט בגדיו החשובים, ולבש בגדי פחותי הערך, כדי שיתחבר עם בן המלך שנעשה הדיוט מן פחותי הערך וכו'. והנמשל הוא פשוט בגדיו החשובים כינוי למעשיו הטובים על דרך 'בכל עת יהי' בגדיך לבנים' (קהלת ט, ח), ובגדים פחותי הערך הם דוגמת בגדים הצואים ח"ו, ולא ממש בגדים צואים. והענין הוא, כמ"ש (ויקרא ד, א) 'אשר נשיא יחטא לאשמת העם', כי כל דור ודור ודורשיו הם שורש א', כמו משה רבינו ע"ה עם דורו, כן כל דור ודור לפי דורשיו וכו', אז כשירד ראש הדור למדריגתו, ולבש לבושי הדור שהם בגדי פחותי

ספר
בת עין

פְּרַשַׁת נִשְׂא

נִשְׂא אֶת רֹאשׁ בְּנֵי גֵרְשׁוֹן גַּם הֵם וְגו' לְמִשְׁפַּחָתָם. הִנֵּה לְכַאוֹרֶה יֵשׁ לְדָקְדֵק לְמָה שֶׁנֶּה חֲתוּב בְּבְנֵי גֵרְשׁוֹן וְכַתֵּב 'גַּם', מָה שֶׁלֹּא כָּתֹב בֶּן בְּבְנֵי מִרְרִי, וְעַל כָּל פָּנִים הָיוּ לִיָּה לֹמַר בְּזֶה הֶלְשׁוֹן נִשְׂא גַם אֶת רֹאשׁ בְּנֵי גֵרְשׁוֹן, וּמִיָּתֵר חֲבַת 'הֵם' לְכַאוֹרֶה. אָךְ נוֹכַח לֹמַר שֶׁהַתּוֹרָה מְרַמֶּזֶת לָנוּ בְּכַאֵן דִּרְךְ עֲבוּדָה. וְנִקְדָּיִם לְבָאֵר מָה שֶׁיֵּשׁ עוֹד לְדָקְדֵק בְּמָה שֶׁפָּרַשׁ רַש"י (במדבר ז, א) עַל פְּסוּק 'וַיְהִי בַיּוֹם פְּלוֹת מִשֶּׁה' 'פְּלוֹת' כְּתִיב חֲסֵר מִפְּנֵי שֶׁבַיּוֹם הַקָּמַת הַמִּשְׁכָּן הָיוּ יִשְׂרָאֵל כְּכֹלָה הַנִּכְנָסֶת לַחֲפָה, עַד כָּאֵן. וְלְכַאוֹרֶה תְּמוּנָה, שֶׁהַכְּתִיב הִיא גַם בֶּן 'פְּלוֹת' בְּוֹא"ו:

וְנוֹכַח לֹמַר בְּדִרְךְ זֶה. דִּהְיָה יֵשׁ שְׁנֵי בְּחִינּוֹת עֲבֹדוֹת. הָאֶחָד מִי שֶׁמִּשְׁתַּוְּקֵק וְנִכְסְפָה וְגַם כְּלוֹתָהּ נִפְשׁוּ לְאַהֲבָה אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּמִסִּירוֹת נִפְשׁ מִמֶּשׁ וּבְכָל לְבוֹ וּבְכָל מְאֹדוֹ, הִינּוּ שְׂאִין

יש עבודת
שמושתוקק
לאהבת ה'
במס"נ ואינו
חפץ בהנאתו
בבני חיי ומווני

חֲפֵץ כָּלֵל בְּהִנָּאת עֲצָמוֹ, רַק לַעֲשׂוֹת רְצוֹנָךְ אֱלֹקֵי חֲפְצָתִי, וְאִינוּ חֲפֵץ בְּשׁוֹם דְּבַר מִהִנָּאת גְּשָׁמִי, רַק לַעֲשׂוֹת רְצוֹן בּוֹרֵא כָּל עוֹלָמוֹת בְּרוּךְ הוּא בְּכָלוֹת הַנִּפְשׁ מִמֶּשׁ, וְאִינוּ חֲפֵץ כָּלֵל בְּקַבְּלַת פָּרֶס לֹא בְּשָׂמִים וְלֹא בְּאַרְץ, כְּמֵאֲמַר הַכְּתוּב (תהלים עג, כה-כו) 'מִי לִי בְּשָׂמִים וְעִמָּךְ לֹא חֲפְצָתִי בְּאַרְץ, כְּלָה שְׂאִרִי וּלְכַבִּי צוּר לְכַבִּי וְחֲלָקֵי אֱלֹקִים לְעוֹלָם, וְהַכָּלֵל שְׂאִינוּ נִחְשָׁב בְּעֵינָיו כָּלֵל שׁוֹם הִנָּאת עֲצָמוֹ הִינּוּ בְּנֵי חַיִּי וּמְזוּנֵי וְכַדוּמָה מִהִנָּאת גּוֹפְנִיּוֹת, וְחֲשׂוֹקְתוֹ וְחֲמֻדְתוֹ כָּל הַיָּמִים הוּא רַק לְאַהֲבָה אֶת ה', לְקַשֵּׁר וּלְיַחַד כָּל הַשְּׂבַע מִדּוֹת קְדוּשׁוֹת לְמִקְוֵר הַקְּדוּשָׁה לְחֵי הַחַיִּים אֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא כְּמֵאֲמַר הַכְּתוּב (דה"י א כט, יא) 'לָךְ ה' הַגְּדוֹלָה' וְכוּ', וְכִמּוֹ שֶׁצְּנִנּוּ הַבוֹרֵא יִתְבָּרַךְ (דברים ו, ה) 'וְאַהֲבַתְךָ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל מְאֹדְךָ' וּפְרַשׁ בְּאֹרֶחַ הַחַיִּים שֶׁהוּא כְּנֻגַד בְּנֵי חַיִּי וּמְזוּנֵי:

◆ צִיּוּנִים וּמִקּוּרוֹת ◆

יתברך וכו', וכמו שאמר דוד המלך ע"ה 'לך ה' הגדולה והגבורה והתפארת וגו' שזהו כוונת 'לך ה' וגו' כל המידות הן 'לך' לבדך, כנודע כי יש שבע מידות אלו שמנה בפסוק זה. ג. 'ונראה שנתכוון ה' במאמר זה להסיר טינא מלב אוהביו, והוא שאמרו רבותינו ז"ל (מו"ק כח.) 'בני חיי ומזוני לאו בזכותא תליא מלתא אלא במזלא' ע"כ. והנה שלשה דברים אלו הם כללות חשק האדם וחפצו בעולם, החיים, והמזונות, והבנים, והחסר אחד מהנה בר מינן יקרא מת, ושלשתם אינם תלויים להשיגם באמצעות עבודת ה'

א. ע"פ תהלים מ, ט. ב. 'לך ה' הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההוד כי כל בשמים ובארץ לך ה' הממלכה והמתנשא לכל לראש'. עיין מאור עינים פר' לך לך ד"ה אך להבין: נודע כי השי"ת מנהיג את העולם על ידי שבעה מידות וכו', וכמו שהנהגת העולמות על ידי שבעה ימים אלו כמו כן צריך העובד ה' שהוא עולם קטן והוטבעו בו שבעה מידות אלו שהן אהבה ויראה והתפארת וכו', וזה כל עיקר עבודתנו לטהר המידות שבקרבתנו מן הרע ולהעלותן על ידי שהוא עובד עמהן עבודתו

אהבת ה'
במס"נ מכונה
'פלה'

וזה הבחינה מכנה בשם 'פלה', שמיוחד ומקשר רק למקור הקדשה אור אין סוף ברוך הוא שמאיר לכל הנאצלים והנבראים ויצורים ונעשים ומחיה ומחיה אותם, ומפרד לגמרי מכל וכל מבחינת חשכות שהוא פל דבר שהוא חוץ ממנו יתברך שמו:

כשאברהם הסיר בחי' 'עולה' שכנגד ערלת הלב בא לאהבת ה' במס"נ

וזהו השלום, וזהו מאמר הכתוב (בראשית יז, כו) 'בעצם היום הזה נמול אברהם וגו', הינו 'בעצם היום הזה' כשהסיר מעליו בחינת ערלה שהוא כנגד ערלת הלב שהוא פסוי והסתרה מלקבל השפעת אור הקדשה, אז בא לבחינת נמול' הינו לאהבה את ה' בכל ליב נפש מאד ראשי תבות נמל':

יש עבודת שבהסתלקות אוחו ברושם ונכסף להיות מיוחד לקדושה

ויש עוד בחינת עבדות, לפעמים כשנסתלק אור אין סוף ברוך הוא אור הקדשה מעליו בבחינת 'החיות רצוא ושוב' (יחזקאל א, יד)⁷, ונשאר בחינת רשומה אצלו מאור הקדשה⁸, ומרשומה זו מעורר את עצמו ונכספה וגם פלטה נפשו לבא לבחינה זו ולבו בוער בקרבו פלהבת אש מחמת הצמאון שצמאה

נפשו לה', כמאמר הכתוב (תהלים סג, ב) 'צמאה לך נפשי כמה לך בשרי בארץ ציה ועיף בלי מים', הינו שצמאה נפשו אל ה' כשהוא 'בארץ ציה ועיף' הינו בחינת הסתלקות הקדשה, ומחמת זה אוחו ברשומה זו בתקף ועז ומחזיק את עצמו בגדל התחזקות בלי שום רפיון ועצלות כלל חלילה כמאמר הכתוב (שה"ש ג, ד) 'אחזתיו ולא ארפנו', לבא לבחינת כוסף אמתו בחינת תשוקה וחמדה רק לאהבה את ה' הנכבד והנורא, להיות מיוחד ומקשר למקור הקדשה ולהיות מבדל ומפרד מבחינת חשכות:

כשמתחזק ברושם הסתלקות הקדושה מסייעים אותו לבוא לאהבת ה' כמקדם

ומחמת התחזקותו ברשומה הזאת בעת שנסתלקה ממנו אור הקדוש, מסייעים אותו שיוכל לבא להתשוקה והחמדה לאהבת השם כמאז ומקדם כמו שהיתה קדם הסתלקות האור הקדוש מעליו, כמאמר הכתוב (ויקרא כו, מד) 'ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים ולא געלתים לכלתם', הינו אפלו בעת נפילה לארץ ז' עממין שהוא ז' מדות הרעות אף על פי כן 'לא מאסתים ולא געלתים' מלסיע אותם 'לכלתם' הינו

ציונים ומקורות

לעמוד על מדרגה אחת תמיד, רק עולה ויורד, והירידה הוא צורך עלייה, כשנותן על לב ויודע ומרגיש זה שהוא בקטנות ומתפלל אל ה'. ה. עיין ליקוטי הש"ס להאריז"ל מס' יומא: 'בכל מקום שהיה שם קדושה היא מנחת שם רשימו במקומה'. ו. ע"ע דברי אמת פר' לך לך ד"ה ונראה: 'שמעתי בשם הרב ר' ישראל בעש"ט, כי שבעה עממים הם נוכחים לשבע ספירות הבנין. וע"ע קהלת יעקב ערך אמורי: 'שבעה עממין הכנעני החתי האמורי הפריזי החוי והיבוסים והגרשי הן נגד ז' מידות דקדושה, והן ההפכיות דקדושה ז' תועבות'.

ואהבתו, וזה יסובב ההרחקה מאוהבי ה' ומה גם בהתקבץ לאוהב שנים מהם חוסר הבנים והעוני יתחמץ לבבו בקרבו, והגם שיתחזק עם לבבו, לבבו לא ישמע לו, כי המורגש אליו ירחיקנו משמוע לאהוב. לזה בא דבר ה' וצוה לו על הדבר הזה שיעריך אהבת ה' בלבו בשלושה דברים, הגם שיטלם ממנו, כנגד הבנים אמר 'בכל לבבך' וכו', וכנגד חיי אמר 'ובכל נפשך', וכנגד מזוני אמר 'ובכל מאורך' וכו'. ד. עיין דגל מחנה אפרים פר' ויצא ד"ה ויצא: 'יש בכאן סוד גדלות וקטנות כידוע בשם אא"ז נ"ע זללה"ה כי 'החיות רצוא ושוב' ואי אפשר

לְבֵא לְבַחֲיַנַּת 'כְּלָה' לְהִיּוֹת מֵיַחַד וּמִקְשָׁר
רַק לְמַדּוֹת הַקְּדוּשָׁה, עַל יְדֵי הָאֲחִיזָה
שְׂאוּחַז בְּרִשְׁמֵה הַנְּשֵׂאָר אֲצֵלוֹ:

כשאוחז
ברושם הנשאר
אצלו מכונה
'כלה' והבורא
מקבל תענוג
מהתחזקות זו

וְגַם זֶה הָעֲבֹדוֹת שְׂאוּחַז בְּהִרְשׁוּמָה
הַנְּשֵׂאָר אֲצֵלוֹ וּמְחִזֵּיק אֶת עֲצָמוֹ
לְבֵא לְתִשׁוּקָה אֲמֵתִית עַל יְדֵי קִיּוּם
הַמְּצוֹת כְּגוֹן מְצוֹת צִיצִית וּתְפִלִּין וְשֵׂאָר
מְצוֹת, גַּם זֶה הוּא מְכַנֶּה בְּשֵׁם 'כְּלָה',
שְׂעֵדִין הוּא מֵיַחַד וּמִקְשָׁר לְהִרְשׁוּמָה
וְאֵינוֹ נִפְרָד מֵהִרְשׁוּמָה הַזֹּאת, אֲדַרְבָּה הוּא
מְחִזֵּק אֶת עֲצָמוֹ בְּכָל מִינֵי הַתְּחִזְקוֹת עַל
יְדֵי קִיּוּם הַמְּצוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים לְבֵא
מִבְּחִינַת רִשׁוּמָה זֹאת לְבַחֲיַנַּת שְׁלֵמוֹת
הַקְּדוּשָׁה. וְהַבּוֹרָא בְּרוּךְ הוּא מְקַבֵּל תְּעֵנוּג
מֵהַתְּחִזְקוֹת הַזֵּה גַם כֵּן:

וְזֶה הִיָּה עֵקֶר כְּוֹנֵת הַבּוֹרָא
בְּבַחֲיַנַּת סְלוּק אֹרּוֹ אֹרּוֹ הַקְּדוּשׁ
מִמֶּנּוּ, כְּדֵי שְׂיַחֲזֵק אֶת עֲצָמוֹ בְּמִסִּירוֹת
נֶפֶשׁ מִמֶּשׁ לְבֵא לְבַחֲיַנַּת אֹרּוֹ הַקְּדוּשׁ
וְיִתְּנֶסֶף לוֹ מֵהַבּוֹרָא בְּרוּךְ הוּא אֹרּוֹ אֹרּוֹ
הַקְּדוּשׁ בְּכַפְלֵי כַפְלִים עַל יְדֵי בַחֲיַנַּת
וְהַחֲזִיזוֹת רְצוּא וְשׁוֹב"ח:

עיקר כוונת
הבורא
בהסתלקות
האור כדי
שיתחזק
במס"נ
ויתוסף אורו

וְזֶה 'בְּזִמְן שְׂיִשְׂרָאֵל עוֹשִׂין רְצוּנוֹ שֶׁל
מְקוֹם בְּרוּךְ הוּא אֲזוֹ נַעֲשֶׂה מִשְׂמַאל

התשוקה הוא
'ימין'
והסתלקות
הקדושה
'שמאל'
וכשמשתוקק
במס"נ נכלל
שמאל בימין

יְמִין"ט, הֵינּוּ שְׂבַחֲיַנַּת הַתִּשׁוּקָה שְׂמִשְׁתַּוְּקַק
רַק לֵה' לְבִדּוֹ בְּכָלוֹת הַנֶּפֶשׁ וְלֹא לְדַבֵּר
אַחַר הוּא בַּחֲיַנַּת יְמִין, וּכְשֶׁנִּסְתַּלַּק מִמֶּנּוּ
בַּחֲיַנַּת תִּשׁוּקָה זֶה הוּא בְּבַחֲיַנַּת שְׂמַאל,
וְכִשְׂיִשְׂרָאֵל עוֹשִׂין רְצוּנוֹ שֶׁל מְקוֹם הֵינּוּ
שְׂמִשְׁתַּוְּקַקִּים לְבַחֲיַנַּת מְסִירוֹת נֶפֶשׁ נֶגֶד
הַתְּגַבְּרוֹת הַיֵּצֵר הָרַע לְבֵא לְבַחֲיַנַּת אֹר
הַקְּדוּשָׁה, הוּא תִשׁוּקָתוֹ וּמְגַמְתּוֹ, אֲזוֹ נִכְלָל
שְׂמַאלָא בִּימִינָא:

וּבְזֶה נִתְיָשֵׁב מֵה שְׂיִשׁ לְדַקְדַּק עַל הַמְּשֻׁנָה
(אבות פ"ה מ"א) 'בְּעֵשְׂרָה מְאֻמְרוֹת
נִבְרָא הָעוֹלָם, וְהֵלֵא בְּמֵאמְרָא אֶחָד יְכוֹל
לְהַבְרָאוֹת, אֲלֵא כְּדֵי לְהַפְרַע מִן הַרְשָׁעִים
וְלִתֵּן שְׂכָר טוֹב לְצַדִּיקִים וְכוּ'. וְלִכְאוּרָה
תְּמוּהָ, וְכִי חֵס וְשְׁלוֹם בְּעֵלִילָה בָּא לְבִרָא
הָעוֹלָם בְּיַו"ד מְאֻמְרוֹת כְּדֵי וְכוּ'. וְעוֹד
תְּמוּהָ, אִם כֵּן לְזֶה לְמָה לֹא בְרָא כָּל דְּבָר
וְדַבֵּר בְּמֵאמְרָא בְּפָנָי עֲצָמוֹ, הֵינּוּ שְׂמִים
בְּמֵאמְרָא לְבִדּוֹ וְאַרְץ בְּמֵאמְרָא לְבִדּוֹ וְכֵן כָּלֵם
עַד אֵין שְׂעוֹר:

אַף יֵשׁ לְתַרְץ, הֵינָה נוֹדַע שְׂיִשׁ בַּחֲיַנַּת יָד
יְמִין וּבַחֲיַנַּת יָד שְׂמַאל, ה' אֲצַבְּעוֹת
שְׂבִיד יְמִין מְרִמּוֹ עַל חֲמִשָּׁה חֲסָדִים
וְחֲמִשָּׁה אֲצַבְּעוֹת שְׂבִיד שְׂמַאל מְרִמּוֹ עַל

עיקר הבריאה
למתק ה'
גבורות
שבשמאל בה'
חסדים שבימין

◆ צִיּוּנִים וּמְקוּרוֹת ◆

מקודם תוהו ובוהו ובונה עולמות ומחריבן
ואח"כ היתה הויות העולמות'. ט. ראה
תנחומא בשלח טו: "ימינך ה' נאדרי בכח ימינך"
למה שני פעמים, אלא כשישראל עושין רצונו
של מקום עושין שמאל ימין, וכשאינן עושין
רצונו כביכול עושין ימין שמאל שנאמר (איכה
ב. ג) 'השיב אחור ימינו'. י. 'בעשרה מאמרות
נברא העולם. ומה תלמוד לומר, והלא במאמר
אחד יכול להבראות, אלא להפרע מן הרשעים
שמאבדין את העולם שנברא בעשרה מאמרות,
וליתן שכר טוב לצדיקים שמקיימין את העולם
שנברא בעשרה מאמרות'.

ז. עיין זוה"ק ח"ג קטו: וע"ע לעיל פר' בחוקותי
ד"ה וזה מרמז לנו התורה הקדושה. ח. עיין
מאור עינים פר' וילך ד"ה דנודע כי: דנודע כי
הצדיק שהולך ממדרגה למדרגה אינו יכול
לבוא למדרגה גבוה מהראשונה כי אם שיפול
תחילה ממדרגתו הקדומה ולצאת ממנה לגמרי,
ואז אח"כ ע"י שיאחז צדיק דרכו בתוקף חוזק
התקשרותו ממקום נפילתו לבוא למדרגה גבוה
יותר מהקדום, והטעם לזה כי 'יתרון אור מן
החושך' (קהלת ב. ג) כי מן בחינת חשכות יבוא
ליתרון אור, כי בחינת העדר צריך להיות קודם
להויה, כמו בבריאת העולם שהוצרך להיות